

PEDAGÓGUSOK LAPJA

56. ÉVFOLYAM 4. SZÁM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2000. ÁPRILIS 6.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

KORUNK KIHÍVÁSAI AZ OKTATÁSBAN

Interjú Elie Jouennel, az Oktatási Internacionálé főtitkárhelyettesével

1. A PSZ április 4-i vitaülése az Oktatási Internacionálé világakciójának keretében illeszkedik. Tudjuk, hogy az oktatás világszerte tapasztalt válságjelenségei tették szükségessé a kampány megszervezését. Kérjük, fejtsé ki, hogy - nézete szerint - e problémakörnek milyen sajátosságai, aktualitásai vannak térségünkben, Kelet-Közép-Európában!

Ez a régió még mindig az átmenet, az átszerveződés időszakát éli, mind a gazdaság, mind a társadalom vonatkozásában. És ebben az időszakban kétségtelenül számos problémát kell itt megoldani.

A szolgáltatásként felfogott oktatás minősége az egyik olyan kérdés, ami foglalkoztatja a kelet-közép-európai országok oktatási vezetőit, pedagógus-szakszervezeteit, de ide sorolható az oktatás hozzáférhetősége, az esélyegyenlőség mindenki számára.

Ugyanakkor az oktatásban dolgozó alkalmazottak és szakszervezeteik nagy hangsúlyt helyeznek arra, hogy milyenek a munkakörülmények, hogy milyen státusa van a pedagógusnak a társadalomban, milyen a bérszint. És ha összehasonlítjuk más európai kollégáik helyzetével a magyar pedagógusokét, kiderül, hogy ezen a területen is még sok a teendő.

2. Véleménye szerint az európai integráció milyen felkészülést, változtatásokat igényel a magyar oktatástól: pedagógusoktól, irányítóktól, szakszervezetektől?

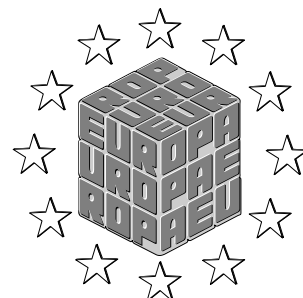
Magyarország egyike annak a 12 országnak, amely felvételét kérte az EU-ba, és Magyarországnak ebben a folyamatban jó a pozíciója. Én úgy gondolom, hogy az Európához való csatlakozás, számos előnyt jelent, ugyanakkor kötelezettségekkel is jár, sőt bizonyos hátrányokkal; a harmonizáció nem mondható könnyű feladatnak, mivel számos szempontot figyelembe kell venni annak érdekében, hogy az európai követelményeknek megfeleljenek a csatlakozni kívánó országok. Magyarország és az itt folyó oktatás sem lehet kivétel. Így tehát nagy munka vár a pedagógustársadalomra, a Pedagógusok Szakszervezetére, fontos szerepet kell betöltenie országos szinten. Ez bizony újabb kihívást jelent.

3. A budapesti vitaülés egyik központi kérdése az iskolafenntartás, finanszírozás. Az elmúlt évtized során sok probléma halmozódott fel ez ügyben. A decentralizált irányítási, önkormányzati rendszerben egyre kevésbé érvényesül az állami kötelezettség, felelősségvállalás. Megoldásként milyen európai modellt ajánlana figyelmünkbe?

Ma számos országban az oktatás finanszírozása valós gondot okoz a többi közt az adóterhek csökkentése miatt, ami gyakori és nagyon népszerű jelenség. Ehhez az eszközhöz a pártok is - akár jobb-, akár baloldaliak - szívesen nyúlnak a választási kampány idején. De tudatában kell lennünk annak: az adók lefaragása oda vezet, hogy kevesebb pénz jut a közszolgáltatásokra, és köztük az oktatásra is. Az is igaz, hogy ha megvizsgáljuk, mennyi az oktatáscélú ráfordítás Magyarországon az EU-hoz vagy az OECD-országokhoz viszonyítva, megállapíthatjuk, hogy ez a költségvetési forrás az átlagnál kevesebb. Általánosan elfogadott, hogy az oktatásra egy ország GDP-je legalább 6%-át kell fordítani. Magyarország, sajnos, még nem tart itt, így az oktatás alulfinanszírozottnak mondható. Pedig az információ- és tudáslapú társadalomban, ahol a technológia egyre nagyobb szerepet játszik, az oktatás alulfinanszírozásának súlyos következményei lehetnek, hiszen az emberi erőforrások minőségéről van szó, és megfelelő oktatás nélkül ez nem biztosítható. Így a PSZ joggal lép fel azért, hogy az akcióhét keretében az oktatás minőségének fontosságára hívja fel a figyelmet, és hangsúlyozza ezzel kapcsolatban az oktatás megfelelő szintű állami finanszírozásának szükségességét. A magyar társadalomnak kell arról dönteni, hogy erőforrásaiból mekkora részt szán a fiatalok képzésére, mivel ennek kihatása lesz a jövőben gazdasági előmenetelére is.

4. Hogyan ítéli meg a Pedagógusok Szakszervezete szerepét az Oktatási Internacionáléban?

A Pedagógusok Szakszervezete az egyik legnagyobb szakszervezet e térségben. Főtitkára az Oktatási Internacionálé európai regionális szervezetében bizottsági tag, és e funkciója betöltése során gyakran hallatja hangját a magyar pedagógusok nevében. Szorosabban öhajunk együttműködni a PSZ-szel. Az EU-csatlakozás perspektívájában együttműködési lehetőségeink bővülnek, mivel az OI főként a PSZ-t hívja segítségül ahhoz, hogy Kelet-Közép-Európa pedagógus-szakszervezeteit a bővítési folyamatban megfelelően mozgósítani tudja.

A MEGOLDÁS

A TARTALOMBÓL:

- IRÁNY
AZ EURÓPAI UNIÓ
- A MAGYAR
KÖZOKTATÁS
EURÓPAI ESÉLYEI
- TAGOZATRÓL
TAGOZATRA
- SZAKKÉPZÉSI
TÁMOGATÁSOK
- A GYERMEK-
GONDOZÁSI DÍJRÓL
- PEDAGÓGUSBÉR-
EMELÉSEK
MÚLT IDŐBEN
- KOLLEKTÍV
SZERZŐDÉS
(SEGÉDANYAG)

In memoriam FEHÉRVÁRI GYULA

Ha nem lett volna a borítékon a vastag fekete vonal, a belőle kivett négyoldalas értesítő láttán az ember azt hihette volna, hogy valami jó hírt hozott a posta. A finom fehér karton, az első lap halk kerekével, a szívet formázó virágokkal, az ellentét döbbenetével olvastatta a harmadik oldal visszafogottan szomorú szövegét: "Ez úton tudatjuk fájó szívvel mindenkivel, aki ismerte, szerette és tisztelte, hogy Fehérvári Gyula életének 86. évében, 2000. február 27-én eltávozott közülünk."

Igen, sokakkal együtt én is ismertem, szerettem és tiszteltem - és mily régóta -, s azt is tudtam, hogy a betegség évek óta lakásához köti, mégsem akartam hinni elhunytában. Ő is azok közé tartozott, akinek a neve, egyénisége elválaszthatatlanul élön öszszeforrt a Pedagógusok Szakszervezetével és az iskolával, a nagy idők s a mindennapok cselekvő részeként. Ő pedig az volt, példamutató helytállással és rátermettséggel.

Néhány adattal hadd idézzük föl változatos életútját! Megszerezvén Budapesten a gimnáziumi és kereskedelmi tanári oklevelet (német-francia szakon), a fővárosban kezdett tanítani. A legendás 1945. február 2-án, a pedagógus-szakszervezet újjáalakulásának napján ő is ott volt az alapítók közt, majd a szervezőbizottságnak, illetőleg az elnökségnek tagja lett. A pedagógusok felső fokú továbbképzése mellett a szakszervezet központjában is aktívan dolgozott. Nemzetközi kongresszusokon vett részt és tolmá-

csolt, segített lapunk szerkesztésében, és később mint titkár, osztályvezető a pedagógusbérezés egyik kitűnő szakértőjeként hatékonyan közreműködött az 1950-es fizetésemelés létrejöttében. Ennek az évnek az őszétől már a Vas utcai közgazdasági középiskola élén találjuk, majd főiskolai docensként a KÖPTI-ben. Amikor pedig 1956 őszén elérkezett az ígéretes fordulat országunk életében, ismét ott volt a szakszervezet vezetőségében, sőt néhány hónapon át a köznevelési osztályt is irányította. 1959 őszétől a híres Trefort utcai egyetemi gyakorló gimnáziumot igazgatta egészen nyugdíjba vonulásáig. Közben jó pár oktatóval foglalkozó bizottságban is munkálkodott. Számos rangos állami és társadalmi kitüntetést kapott, köztük szakszervezetünk újjáalakulásának 40. évfordulóján az elnökség emléklapoktárját.

A kiemelkedő iskolai és mozgalmi tevékenység mellett elmélyült tudományos kutatói munkát is végzett, főként az iskolavezetés, a tanárképzés terén, amelyet előadásokban, tanulmányokban, könyvekben kamatoztatott.

A fájdalmas nekrológ befejezéséül álljon itt az értesítés 2. oldalán található meghatározó idézet: "Annyira akartam élni, / A betegséget legyőzni, / Búcsúztam volna tőletek, / De erőm nem engedett, / Így búcsú nélkül szívetekben / Tovább élhetek." Így legyen! (fényí)

In memoriam PÉNTEK KÁROLY

Péntek Károly, a mohácsi Brodaries téri Általános Iskola nyugalmazott igazgatója március 7-én 61 éves korában váratlanul eltávozott közülünk.

Zala megyében, Semjénházában született. A pedagógiai főiskola elvégzése után - ahol magyar-testnevelés szakon szerzett diplomát - Mohács lett feleségével együtt az életük és hivatásuk kiteljesedésének színtere. A szó igaz értelmében pedagógusként a hivatásának élt úgy, hogy mindig a teljesítményeiben kereste és találta meg a jutalmát. Ismert és elismert testnevelő tanárként, sportvezetőként az ifjúság egészségre nevelését tartotta szem előtt. Ezt szimbolikusan kifejezi az is, hogy abban a tornateremben, sportolás közben halt meg, ahol pályakezdőként legelső testnevelési óráját tartotta.

Közvetlenül a rendszerváltás után lett a Pedagógusok Szakszervezete Baranya Megyei Alapszervezeteinek Szövetsége Intéző Bizottsága tagja, és 1998-ban kongresszusi küldött. Mint ember, mint iskolaigazgató, mint szakszervezeti tisztviselő mindig azokkal vállalt szövetséget, akik becsülték és igényelték a fegyelmezett, értelmes munkát, de egyúttal megkövetelték az embert megillető figyelmességet, nyíltságot, őszinteséget és jogszerűséget. A Pedagógusok Szakszervezete mindezt az emberi teljesítményt ismerte el 1999-ben az Eötvös József Emlékérem arany fokozata kitüntetéssel.

Tartalmas élete, igaz embersége, az oktatásügy, az ifjúság jövője iránt érzett felelőssége, közéletisége örök emlékként él mindannyiunk emlékezetében és szívében.

Pedagógusok Szakszervezete Mohács Városi
és Baranya Megyei Szervezete nevében
Benkő Gyula megyei titkár

Hirdetés

Badacsonyi panzió és turisztaszálló várja a Balaton barátait húsvétól októberig. 27+10 férőhely 800,- Ft—1.800,- Ft/főtől.

Részletes információ: Dittrich Dóra

Tel: 06/87/431-293; Fax: 06/87/471-597.

A Rolling-Ton Bt. vállalja iskolai célra fejlesztett hangosító berendezés szállítását, telepítését, programozható dallamcsengető órával, riasztó funkcióval, iskolarádió lehetőséggel. Vállaljuk régi hang- és videóberendezések, nyelvi laboratóriumok, nagyothallók oktató berendezésének javítását, karbantartását, valamint kül- és beltéri rendezvények eseti hangosítását. Tel/fax: 344-6694, 06/20/9218-041.

Nemzetközi tanácsadó cég kezdetű, márciusi számunkban (2. o.) megjelent szöveg telefonszámát a hirdető 303-6762-re helyesbítette.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Felelős szerkesztő:

Árok Antal

Olvasószerkesztő:

dr. Fényi András

Technikai szerkesztő:

Márfiné Bécsi Erika

Szerkesztőség:

1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja:

a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10.

Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: <http://www.deltasoft.hu/pszseh/>

E-mail: psz-seh@mail.mata.hu

Felelős kiadó:

Borbáth Gábor főtítkár

Terjeszti

a Pedagógusok Szakszervezete

Évi előfizetési díj: 3.000,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A magyar közoktatás európai esélyei - Vitaülés a PSZ szervezésében -

Az Oktatási Internacionálé, melynek a PSZ is tagja, még ez év elején felhívással fordult az egyes nemzeti szervezetekhez, amelyben kérte őket: vegyenek részt az általa az oktatásért indítandó világszintű kampányban. Az akció idejéül április 3-8. közti hetet javasolta. Egyúttal a kampány forrásait is megjelölte, többi közt a nyilvános ülést.

A jelentkezési íven az OI titkársága egy, a kampány célját és tartalmát megfogalmazó **elvi nyilatkozatot** is csatolt. Ebből idézünk néhány részletet:

"(...) Napjainkban még mindig 125 millió gyermek oktatáshoz való joga sérül nap mint nap, és így a szegénységből, akár egy ördögi körből, nem tudnak kitörni. (...) Az iskolába nem járó gyermekek kétharmada lány. A fejlődő országokban minden negyedik felnőtt - összesen 870 millió ember - analfabéta.

Az oktatás válságban van. Sürgős beavatkozás nélkül a kormányok oktatási vonatkozású vállalása nem érvényesül.

Az Oktatásért szervezett Világkampány célja, hogy betartassa a kormányok vállalásait, és mozgósítsa a közvéleményt. Célja bebizonyítani, hogy hiszünk a mindenki számára hozzáférhető oktatásban, és tudatában vagyunk annak, hogy mekkora árat fizet az emberiség akkor, ha nem biztosítja, hogy a képzés általános emberi jog legyen. A gazdaság egyre inkább a tudásra épül, ezért ki nem jut képzéshez, szegénységre ítélt, és ezáltal mélyül a leszakadás aránya. (...)

Követeljük:

- az ingyenes, kötelező és minőségi oktatást minden gyermek számára, legalább nyolc éven át, felzárkóztatási lehetőséggel a felnőttek számára, kiknek iskolázottsága hiányos;
- a korai gyermekkorra vonatkozóan követeljük a bővebb skálán kínált minőségi gondozást és nevelést;
- követeljük, hogy többet szánjanak az oktatásra, a GDP

legalább 6%-át, valamint követeljük, hogy a nemzetközi támogatás újabb formáit alkalmazzák a szegénységben élő országok számára, például külföldi adósságuk csökkentését;

- hogy tiltsák be teljesen a gyermekek munkaerőként való alkalmazását;

- hogy a civil társadalmat bevonják az oktatásra vonatkozó döntések meghozatalába - hogy számoljanak be a pedagógusoknak és a pedagógus-szakszervezeteknek minden oktatásra vonatkozó kérdésről, bármilyen szintet érintsen;

- követeljük a Nemzetközi Valutaalap és a Világbank politikájának és strukturális átalakítási programjainak olyan reformját, ami által alapvetően az ingyenes és minőségi közoktatás hozzáférhetőségét biztosítsák mindenki számára;

- a rendszeres és tisztességes bérezést minden pedagógus számára, jól felszerelt osztálytermeket és megfelelő tankönyvellátást;

- a szolgáltatások egyenlőségi alapon történő, diszkriminációmentes kínálatát mindenki számára.

Követeljük, hogy dolgozzanak ki az alapszintű oktatásra egy egyetemes akciótervet a politikai akarat mozgósítására és újabb erőforrások rendelkezésre bocsátására, az országos oktatási programok megvalósításához 2015-ig."

A felhívás értelmében szakszervezetünk "A magyar közoktatás európai esélyei" címmel április 4-én, központi székházunkban rendezendő vitaülésre hívta meg a nevelési-oktatási intézmények finanszírozásában, működtetésében, irányításában, érdekvédelmében részt vevő szervezetek képviselőit. A rendezvény sikerét elősegítendő a titkárság az alábbi kérdéskört állította össze - indokoló bevezető szöveggel -, amelyet minden meghívottnak elküldött, mellékelve hozzá néhány eligazító grafikont, illetőleg táblázatot.

A vitaülés kérdésköre

A Pedagógusok Szakszervezetének álláspontja szerint - mely összhangban van az Európai Unió, valamint az Oktatási Internacionálé alapelveivel - az oktatás a jövő évtizedek gazdasági és tudományos teljesítményét, egész életünk minőségét meghatározó stratégiai ágazat, s nem csupán egyike a költségvetési forrásokat fogyasztó területeknek. A döntéshozók sajnos nem ennek megfelelő távlatlalt, hanem rövid távú pénzügyi érdekeknek alárendelten kezelik ezt a létfontosságú kérdést. Legtöbbször csak azt nézik, hogy az e célra fordítandó összeg a jövő évi bruttó hazai termék (GDP), az aktuális költségvetés alakulását hogyan befolyásolja. Figyelmén kívül hagyják, hogy az oktatás jelenlegi teljesítményének negatív vagy pozitív hatásai csak évtizedek múlva jelentkeznek.

Véleményünk szerint szakítanunk kell ezzel a szűk látókörű szemlélettel! Vitaülésünk célja végső soron az, hogy hozzájáruljunk az oktatás társadalmi jelentőségének elismertetéséhez, méltó, távlatos kezeléséhez. Szeretnénk elősegíteni azt is, hogy az iskolafenntartás, finanszírozás akut problémái mielőbb megoldódjanak. Olyan struktúrák, modellek alakuljanak ki, amelyek végre a minőségi fejlődés útjára állítják a magyar közoktatást. E területen is állandó gyakorlat ugyanis, hogy a mindenkori kormány az önkormányzatokra, az önkormányzatok a kormányra mutogatnak.

Közoktatásunkat az elmúlt évtizedben sok negatív hatás érte:

tartós demográfiai hullámvölgy; rossz finanszírozási rendszer; szakmai szempontokat nélkülöző, fiskális szemléletű leépítések; az ágazatban dolgozók alacsony életszínvonala; romló munkakörülmények, működési feltételek. A közoktatásra fordított pénzeszközök reálértékét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy e területről jelentős forráskivonás történt, melynek mértékét csak részben indokolja a gyermeklétszám-csökkenés. Az alulfinanszírozottságra jellemző, hogy miközben az évtized egészét tekintve a bérek reálértéke is nagymértékben csökkent, az intézményi költségvetésen belül a bérköltségek aránya drasztikusan nőtt, átlagban a teljes működési költség 70-80%-ára. Az arányeltolódásnak természetes hatása a szakmai, dologi kiadások jelentős szűkülése, amely negatívan befolyásolja a nevelő-oktató munka minőségét is. E folyamat szükségszerű következménye, hogy nagy mértékben romlottak az esélyegyenlőség megteremtésének feltételei.

Mi hát a teendő?

Meggyőződésünk szerint nemcsak a több vagy kevesebb pénz kérdéseire, a források bővítésének alkalmi lehetőségére kell választ keresni, hanem a fejlődést biztosító finanszírozási, oktatásgazdálkodási rendszer megfelelő, hatékony modelljét is meg kell teremteni. Ezzel kapcsolatban számtalan kérdést fogalmazhatunk meg. Közülük néhányat felsorolunk abban a reményben, hogy a vitaülés résztvevői folytatják azokat, a választ is megadva.

- A különböző áttételeken keresztül hogyan érvényesül az állami felelősségvállalás a közoktatásban?
- Megtalálta-e szilárd helyét a közoktatás a decentralizált irányítási, önkormányzati rendszerben?
- Vajon a legalkalmasabb helyeken döntenek-e a közoktatás ügyeiről?
- A kettős finanszírozás mennyiben teszi bizonytalanná a nevelési-oktatási intézmények működését? A központi normatívának törvény előírta emelése vajon javít-e a tényleges helyzeten?
- A közoktatás mai, gyermeklétszámon alapuló normatív finanszírozása megfelel-e a korszerű követelményeknek?
- A jelenlegi pénzügyi ellátási rendszer esélyegyenlőséget biztosít-e az igénybevevők számára?

A VITAÜLÉSRŐL - DIÓHÉJBAN

A PSZ székházában "A magyar közoktatás európai esélyei" címmel, 2000. április 4-én rendezett vitaülés a várakozásoknak megfelelő eredményeket hozta. A résztvevők sokoldalúan bemutatták a hazai oktatás jelenlegi helyzetét, gondjait, felvázolták a jövő kihívásait, és választ próbáltak keresni a vitára invitáló kérdésekre. A tanácskozás részletes összegezésére, tanulságainak bemutatására ezúttal nincs mód, az idő és a hely szorításában csupán rövid tudósításra van lehetőség. Ám a későbbiekben visszatérünk még erre a témára.

A vitaülést *Borbáth Gábor*, a PSZ főtitkára nyitotta meg és az elnöklés teendőit is ellátta. A bevezető előadást *Elie Jouen*, az Oktatási Internacionálé főtitkárhelyettese tartotta, aki első sorban az oktatás reformjáról, az információs társadalom kihívásairól szólt. Véleményét a vele készült interjúban (lásd lapunk címlapján) részletesen közöljük. Ezt követően *Varga László*, a PSZ érdekvédelmi titkára az önkormányzati költségvetések közoktatás-finanszírozással összefüggő adatait mutatta be az 1999. és a 2000. év számai alapján. A PSZ-tisztségviselők segítségével 104 iskolafenntartó önkormányzatról készített reprezentatív jellegű felmérés adatai arról tanúskodnak, hogy

- a központi normatíva növekedési átlaga 1999 és 2000 vonatkozásában 23%;

- ezzel szemben a közoktatási költségvetések átlagban csak 9,7%-kal növekedtek;

- az önkormányzatok többsége (73,1%-a) a közoktatási költségvetés saját forrásból való kiegészítését csökkentette.

Tehát idén a központi költségvetésben történt jelentős normatívaemelés ellenére érdemi javulás nem következett be a nevelési-oktatási intézmények finanszírozásában. (A felmérés részletes bemutatására következő számunkban visszatérünk.)

Az Oktatási Minisztériumot képviselő *dr. Stark Antal* helyettes államtitkár is szólt a közoktatás finanszírozási gondjairól, és az együttgondolkodást szorgalmazta. A Széchenyi-tervre utalva szólt az oktatással kapcsolatos szemléletváltás szükségességéről. Az oktatás fejlesztése gazdasági növekedésünknek is záloga - hangsúlyozta. Halaszthatatlannak ítélte a PSZ által szorgalmazott felzárkóztatási program több lépcsőben való megvalósítását. Ennek egy lehetséges lépését az előzetes tárgyalások alapján 2001 szeptemberére prognosztizálta.

Révész Máriusz, az Országgyűlés Oktatási és Tudományos Bizottságának fideszes alelnöke elismerte, hogy az oktatás alulfinanszírozottságát nem lehet vitatni. Konszenzus van az állami szerepvállalás növelésében, a kétlépcsős finanszírozásban, ám kérdés, hogyan lehet változtatni a jelenlegi helyzeten.

Szólt a jövő biztató jeleiről (a GDP stabil növekedéséről, az infláció csökkenéséről, a közeledő választások által teremthető jobb alkupozícióról), s a felzárkóztatás lehetséges forrásairól, a Széchenyi-tervben markánsan megfogalmazott oktatási célokról.

Várfalvi István, a Pénzügyminisztérium főosztályvezetője, elismerte a PSZ oktatásfinanszírozásra, a pedagógusok helyzetére vonatkozó adatainak tényszerűségét, ám azok egyoldalú szerepeltetését kifogásolta. A hazai pedagógus- és gyermeklétszám-ada-tokat, valamint a pedagógusok kötelező óraszámának éves óraterhelését a nemzetközi adatokkal vetette össze. (A PSZ-adatsorokból ezt hiányolta.) Szorgalmazta a bér- és létszámprobléma együttes kezelését, mert csak ez vezethet el a helyes megoldáshoz.

Cseh Sándor, a PSZ Szakoktatási Tagozatának elnöke a közoktatás és a szakképzés kapcsolatát, helyi és országos feladatait elemezte.

Molnár Péter, a PDSZ ügyvivője azt hangsúlyozta, hogy az oktatásügyet nem lehet üzemszervezési logikával kezelni.

Borbola István, a Szegedi Tudományegyetem Továbbképzési Intézetének igazgatója, a PSZ külső szakértője a közoktatás szakmai szabályozásának tankcsapdájáról szólt, amelyek megakadályozzák a finanszírozási rendszer megváltoztatását, pedig ilyen szándék 1996 óta jelen van. Hangsúlyozta a térségi oktatáspolitikai kialakításának szükségességét, mert jelenlegi viszonyok között a helyi önkormányzatok nem érdekeltek a feladatellátás összehangolásában.

Bánk Gábor, az AOKDSZ titkára az agrárszakképzés belső pályaelhagyóiról fejtette ki véleményét.

Szlanek Erzsébet, a PSZ Jász-Nagykun-Szolnok megyei titkára a valós helyzet és a jövő társadalmi igényeinek súlyos ellentmondását hangsúlyozta.

Hanti Vilmos, a Magyarországi Gyermekbarátok Mozgalmának elnöke a kivezető utak megtalálását sürgette.

Molnár Tibor, a PSZ Pest megyei titkára az oktatáspolitikai irányváltásait kifogásolta, és az egyoldalú pénzügyi szemléletet bírálta.

Borbáth Gábor főtitkár összefoglalásában azt hangsúlyozta, hogy a vitaülés elérte célját. Kérdéseink jó részére választ kaptunk, és a szükséges változtatások lehetséges irányai is kirajzóldtak, vonatkozik ez a szakmai törvények és az önkormányzati törvény szükséges felülvizsgálatára egyaránt. Elkezdődött egy közös gondolkodás, amelyet folytatni kell, hogy az előrehaladás lépéseire is sor kerüljön.

A PSZ Országos Vezetőségének ülése

Az OV 2000. március 27-én tartotta ülését. Az aktuális ügyekről szóló tájékoztatóon túl egyetlen témakörrel foglalkozott: az ágazati szakszervezeti vagyon megosztásáról alakította ki álláspontját, és felhatalmazta a főtitkárt a peren kívüli megegyezés előkészítésére. Az 1991. évi XXVIII. törvény ugyanis a volt SZOT-hoz tartozó ágazati-szakmai szervezetek, így a Pedagógusok Szakszervezete vagyonának megosztásáról is rendelkezik. E szerint az 1995. évben megtartott üzemi és közalkalmazotti tanácsi választások összesített eredménye alapján kell az ágazati vagyon tulajdonjogát megosztani. Ennek alapján az ágazati vagyont az alábbiak szerint kell megosztani: 74,411% PSZ; 10,346% FDSZ; 6,876% PDSZ; 8,367% egyéb szervezetek. Erre a mi ágazatunkban a megegyezés hiánya miatt ez idáig még nem került sor. Az ügyben peres eljárás kezdődött. Az Országos Küldöttgyűlés határozatának megfelelően peren kívüli megállapodással kívánjuk a PSZ vagyonát a fenti arányokban megosztani.

Dr. Szabó Endre kitüntetése

A március 15-e alkalmából kitüntettek gazdag névsorában örömmel olvastuk, hogy Göncz Árpád köztársasági elnök "személyes megbecsülése jeleként" - többekkel együtt - Aranyéremben részesítette *Szabó Endrét*, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának elnökét.

Mindannyian tudjuk, miért küzd munkatársaival és a szakszervezetekkel összefogva: mind rövid távon, mind a középtávú megállapodás elérésében azért, hogy a közszféra dolgozói ne a nemzet napszámait legyenek, hanem országunknak anyagilag és erkölcsileg méltóan megbecsült építői.

Ebben a hosszú, keserves küzdelemben a SZE legjelentősebb csapata, a PSZ szívvel-lélekkel támogatja Szabó Endrét és munkatársait. Azt kívánjuk, hogy azzal az okos, de tántoríthatatlan magatartással álljon az élünkön és vezesse érdekérvényesítő mozgalmunkat, ahogy eddig is tette, az egységes cselekvés jegyében, a közszféra és egész népünk javára.

IRÁNY AZ EURÓPAI UNIÓ

"Kétségtelen, hogy eljön az idő, amikor Európa népei érezni fogják: előbb a közös boldogulás ügyeit kell szabályozni, mielőtt a nemzeti érdekek felé fordulnának. ... Efelé hajt bennünket az emberi szellem fejlődési menete."

(Saint-Simon, 1814)

"A tanulmány megjelentetése a Külügyminisztérium támogatásával történt."

PSZ

A MEGOLDÁS

Az Európai Unió működésének fő vonalai

Az EU működésének motorjaként az Európai Bizottságot (EB) szokták emlegetni. Mint tudjuk, az EU "kormányának" titulált operatív szervezet három klasszikus feladatkört lát el: kezdeményezés, végrehajtás, ellenőrzés. Az EB emellett az integrációs szerződések védelmezője, az EU költségvetésének kezelője, az uniós politika megvalósítója a nemzetközi (unió kívüli) szerződések tekintetében is.

A jogszabályalkotás szempontjából kezdeményezési monopóliuma van, ami azt jelenti, hogy az EU Tanácsa (Miniszterek Tanácsa) csak az EB javaslatára bocsáthat ki jogi eszközöket (rendeleteket, irányelveket, költségvetési tervet stb.). Ezért döntő befolyást gyakorol arra, hogy milyen területen és milyen módon történjen a közösségi törvényhozás. (Bár természetesen az Európai Parlament, illetve az EU Tanácsa megkövetelheti bizonyos javaslatok előterjesztését.) Az EB meghatározó helyzetét még jobban aláhúzzák azok a rendelkezések, amelyek előírják, hogy beterjesztett bizottsági tervezetek megváltoztatását az EU Tanácsa már csak egyhangú határozattal módosíthatja. Csak az együttdöntési eljárás (lásd később) alkalmazásának esetén elegendő a minősített többség a bizottsági javaslat megváltoztatására.

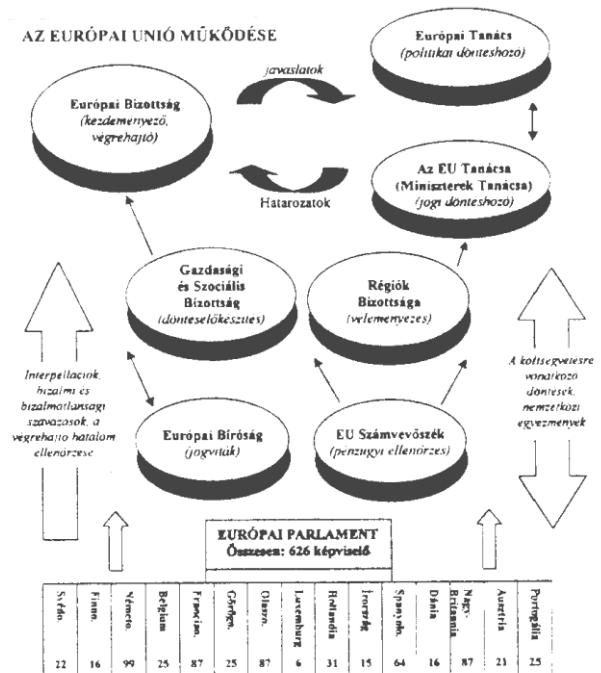
Az EB jogalkalmazási, ellenőrzési feladatköre egyaránt kiterjed az uniós szervekre és a tagállamokra, illetve a jogi és természetes személyekre is. A közösségi jog megsértése miatt az Európai Bírósághoz fordulhat semmisségi, mulasztásos vagy szerződésszegési keresettel. Meghatározó szerepe van az új tagállamok felvételének előkészítésében, a csatlakozási tárgyalások lefolytatásában.

Az EB-határozatok előkészítését az adott szakterületért felelős biztos végzi. A hatásköröket is a szakterület alapján osztják fel. Az egyes bizottsági tagokhoz tartoznak a megfelelő vezérigazgatóságok és közigazgatási intézmények, szolgálatok. A bizottsági tagoknak saját kabinetjük is van, amelyek feladata a biztosok heti üléseinek előkészítése, valamint az egyes szakrészlegek közötti véleménykülönbségek kezelése. Az EB határozatait kollektív testületként hozza. Nemcsak közösen döntenek, hanem egyetemleges felelősség is terheli őket. A határozatokat ugyan egyszerű többségi szavazattal hozzák, ám a szavazást megelőzően a bizottság tagjai íratlan szabályként gyakorlatilag konszenzusra jutnak egy-egy kérdésben.

Az EB döntései az érdekképviseletek képviselőivel, többek között

a munkavállalókat képviselő Európai Szakszervezeti Szövetséggel (ETUC), a régiókkal és a nemzeti kormányokkal szoros együttműködésben születnek meg. Ez az összehangoltság, illetve a résztvevők szakmai hozzáértése és a mögöttük álló óriási "eurokrata" apparátus egyfajta agytröszt jelleget kölcsönöz a bizottságnak, amelynek szerepe, működőképessége különösen Jacques Delors elnöksége alatt nőtt meg. Az EB nagykövetség jellegű állandó delegációt tart fenn a világ legtöbb országában. Az EU budapesti képviselete a Gellért-hegyen, a Bérc utca 23. alatt 1990 óta működik. Ekkor állította fel Magyarország is EU-nagykövetségét Brüsszelben.

AZ EURÓPAI UNIÓ MŰKÖDÉSE

Az Európai Bizottság (EU-kormány) összetétele, szakterületei (2000-2005)

- **Romano Prodi** (olasz) elnök
- **Neil Kinnock** (brit) alelnök, kormányzati, adminisztratív reformok
- **Lovola de Palacio** (spanyol) alelnök, kapcsolatok az Európai Parlamenttel, közlekedés és energiaügyek
- **Pascal Lamy** (francia), kereskedelmi ügyek
- **Mario Monti** (olasz), versenypolitika
- **Franz Fischler** (osztrák), mezőgazdaság, és halászat
- **Erkki Liikanen** (finn), vállalkozások és információs társadalom
- **Frederik Bolkestein** (holland), belső piacok
- **Philippe Busquin** (belga), kutatási ügyek
- **Pedro Solbes Mira** (spanyol), gazdasági és pénzügyek
- **Poul Nielson** (dán), társadalmi fejlődés és humanitárius segítségnyújtás
- **Günter Verheugen** (német), EU-bővítés, csatlakozások előkészítése
- **Christopher Patten** (brit), EU-külsőkapcsolatok ügyei
- **David Byrne** (ír), egészségügy és fogyasztóvédelem
- **Michel Barnier** (francia), regionális politika és kormányközi kapcsolatok
- **Viviane Reding** (luxemburgi), oktatás, képzés és kultúra
- **Michaele Schreyer** (német), EU-költségvetési ügyek
- **Margot Wallström** (svéd), környezetvédelem
- **Antonio Vitorino** (portugál), igazság- és belügy
- **Anna Diamantopoulou** (görög), foglalkoztatás és szociálpolitika

Döntéshozatali eljárások az EU-ban

Az EU döntéshozatali eljárásainak közép-pontjában a közösségi törvényhozás áll, amely elméletileg három szakaszra osztható: kezdeményező, konzultációs és döntéshozó szakasz. Az általános alapmodell szerint az Európai Bizottság (EB) az Európai Parlament (EP) és az EU Tanácsa (Miniszterek Tanácsa) szoros együttműködése nyomán születnek a döntések. Az EB a kezdeményezési joga révén az előkészítési munkáért felelős. Az EP konzultál a közvéleménnyel, figyelembe veszi a különböző politikai erők álláspontjait, majd pedig véleményt alkot. A végső döntési hatáskör mint az EU elsődleges jogalkotóját a Miniszterek Tanácsát illeti meg. Ezt követően kerülhet sor a jogi eszköz kihirdetésére az EU hivatalos közlönyében, az *Official Journal of the European Community*-ben.

A *tárgyalásos eljárás* során az EB kezdeményezéséről az EU Tanácsa kéri az EP, valamint a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét. Ennek ismeretében az EB módosíthatja eredeti javaslatát, amelyet a Tanács újra megvizsgál, és a változtatásokkal vagy anélkül elfogadja azt.

A *konzultációs eljárás* fontos jellegzetessége, hogy csak egy olvasatban tárgyalja az EP a következők szerint: a beterveztést követően a parlament elnöke a javaslatot a felelős bizottság elé utalja konzultálás és véleményezés céljából. A bizottsági véleményt az EP plenáris ülése elé terjesztik, ahol elfogadják vagy módosításokat javasolnak. Ezt követően az EB és a Miniszterek Tanácsa megvizsgálja a parlamenti módosító javaslatokat és állást foglalnak, többnyire informális módon. Majd tájékoztatják az EP-t, hogy elfogadják-e vagy sem a módosításokat. Végül a Miniszterek Tanácsa az ügy jellegétől függően egyszerű vagy minősített többséggel meghozza döntését. Az ügyek egy részében kötelező a konzultációs eljárás, más részében szabadon választható, illetve elhagyható. Ezt az eljárást a többi között a mezőgazdasági, adózási, bevándorlási, foglalkoztatási, munkavállalói, képviselői, kulturális ügyekben alkalmazzák.

Az *együttműködési (kooperációs) eljárást* 1987-től kezdődően vezették be azzal a kettős céllal, hogy a Miniszterek Tanácsa minősített többséggel hozott döntését megvédjék, ugyanakkor biztosítsák az EP nagyobb mértékű bekapcsolódását a döntésekbe. Ebben az esetben két olvasatra van szükség. Az EB-javaslatról az EP állást foglal. A Miniszterek Tanácsa ezt első olvasatban megvizsgálja, és véleményét az indoklással együtt az EP-hoz

továbbítja. A parlamentnek három hónapon belül jóvá kell hagynia, vagy vissza kell utasítani, vagy módosításokat kell javasolni. Módosító javaslatok esetén az EB-nek két lehetősége van. Az egyik az, hogy beépíti a javaslatokat, s ekkor a Miniszterek Tanácsa mindössze minősített többséggel fogadhatja el. A másik az, hogy ha nem vagy csak részben fogadják el az EP módosításait, akkor ebben az esetben egyhangú döntésre van szükség. Ezt az eljárást elsősorban a Gazdasági és Monetáris Unió kérdéseiben az egységes piaccal kapcsolatos döntéseknél, valamint a kutatási és környezetvédelmi politikában alkalmazzák.

Az *együttes döntéshozatali eljárást* 1993. november 1-től vezették be. Ezzel meghatározott közösségi aktusok esetében a parlamentnek harmadik olvasatban is lehetősége van foglalkozni az ügygel. Az együttműködési eljárás alapul, de túl is megy azon két lényeges tekintetben:

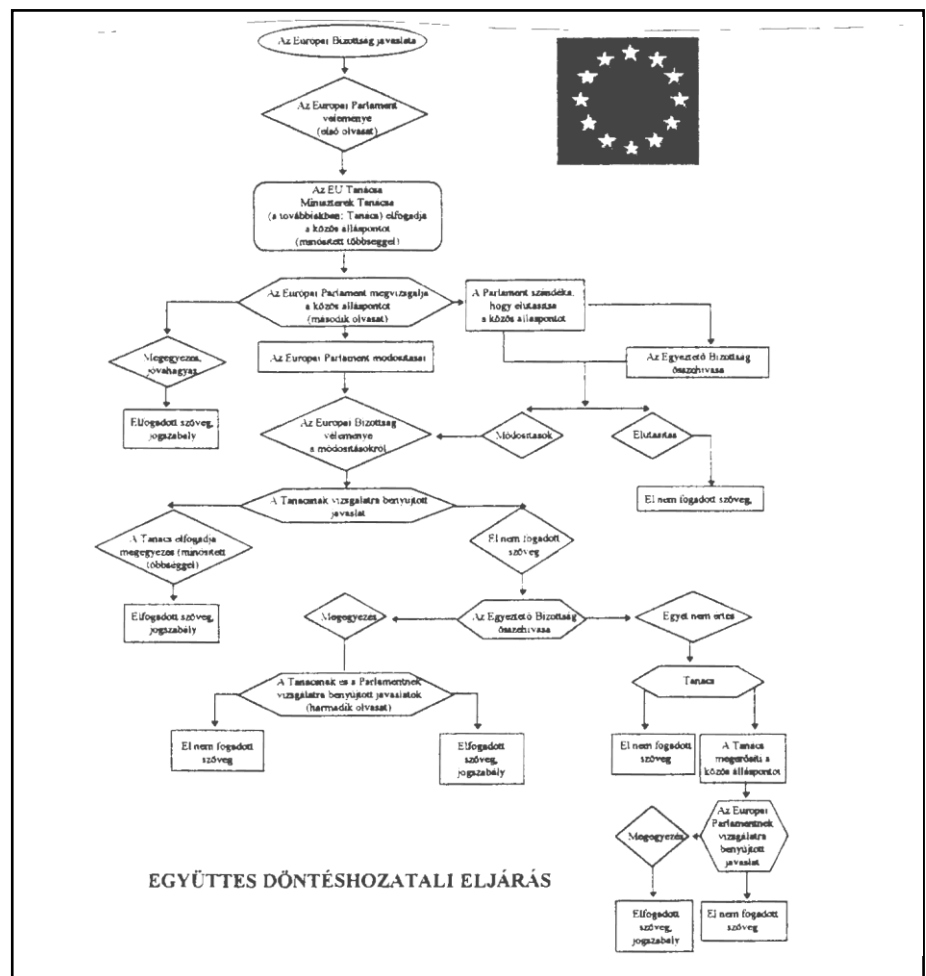
- amennyiben véleménykülönbség merül fel az EP és a Miniszterek Tanácsa között, egyeztetési eljárás indul meg egy különleges egyeztető bizottság összehívásával;

- az EP-nek jogában áll elutasítani a javasolt törvényt, ha egyetértést az egyeztető eljárás ellenére sem sikerült elérni. Ez azonban a parlament tagjainak abszolút többségét igényli. Tehát ez az eljárás az EP számára lényegében vétőjogot biztosít.

Ezt az eljárást kötelező alkalmazni a többi között az oktatás, az egészségügy, a szociálpolitika, a regionális fejlesztési alapok, a fogyasztóvédelem, a transzeurópai hálózatok, a kutatás és technológia, valamint a környezetvédelem ügyeiben történő jogalkotásban.

Kizárólag csak *egyező véleménnyel* lehet dönteni a csatlakozási eljárásokról, az új tagállamok belépéséről, az egységes választási eljárásról, a nemzetközi megállapodásokról, a Strukturális és Kohéziós Alapról, az egyes tagállamokkal szembeni esetleges szankciókról.

Az Európai Unió működésében fontos szerepet játszik az EB éves beszámolója a közösség tevékenységéről a Parlamentnek. Ez nem csupán a végrehajtó hatalom rutinellenőrzését jelenti, hanem fontos adalékokat nyújt az unió fejlesztési irányainak kijelöléséhez.

"A tanulmány megjelentetése a Külügyminisztérium támogatásával történt."

TAGOZATRÓL TAGOZATRA

Az elmúlt hetekben öröndetesen gazdag volt a tagságunk szakmai rétegeit összefogó központi tagozatok tanácskozásainak sora. Ezekről számolunk be - időrendben - az alábbiakban, terjedelmesebben szólva az 5. pontban az Országos Nyugdíjasválasztmány üléséről.

1. A PSZ Gyerme- és Ifjúságvédelmi Tagozatának ügyvivő testülete március 7-én tanácskozott.

Összeállították a 2000. évre szóló programjukat: ennek egyik kiemelkedő feladatáknak felmérést készítenek a területen dolgozók éves bérfejlesztésének alakulásáról. Az intézményektől bekért adatok alapján az ÚT tárgyalásokat kezdeményez a Szociális és Családügyi Minisztérium illetékes tisztségviselőivel.

Az ülésen megvitatták a szlovákiai pedagógus-szakszervezettel folyó tárgyalások továbbvitelének, a cseréidültetés megszervezésének teendőit. A kapcsolat erősítése érdekében május folyamán találkozót rendeznek a partner szakszervezet vezetőivel és gyermekvédelmi képviselőivel.

2. A Felnőttoktatási Tagozat intézőbizottsága március 8-án az április végén tartandó küldöttgyűlését készítette elő, és tájékozódott a tagok beszámolóit alapján a felnőttoktatásban tapasztalható problémákról. Ezek gondos áttekintése és a lehetőség szerinti megoldási javaslatok kidolgozása lesz a küldöttgyűlés fő témája.

3. Az Országos Óvodai Tagozat ez évi küldöttgyűlését március 22-én rendezte meg. Erre meghívták az Intézményvezetői Tagozat óvodavezető tagjait is. A tagozati ülés hangsúlyos programpontjaként tapasztalatcserét folytattak az óvodák összevonásából adódó problémákról, valamint az óvodavezetők helyzetéről, különös tekintettel a minőségfejlesztésre.

Az ülés második felében *Horváth Erzsébet* szakértő adott tájékoztatást a társadalombiztosítási jogszabályok változásairól.

4. Március 23-án az ÁMK-Tagozat konzultációt szervezett tagjai számára a jogszabálymódosításokról és alkalmazásokról. A konzultációt *dr. Selmeciné dr. Csordás Mária* jogász szakértő vezette.

5. Az Országos Nyugdíjasválasztmány március 28-án tartotta ez évi első összejövetelét.

Először a Magyar Nyugdíjasok Egyesületei Országos Szövetségének tevékenységéről *Nemes István* ügyvezető elnök tartott tájékoztatást. Ebből emelünk ki néhány tény, kritikai megállapítást.

A MNYEOSZ 1988. június 28-án alakult meg. Ma 734 településen 1431 szervezete van 372 ezer taggal. Közöttük a PSZ 23000 nyugdíjosa. A PSZ 1990 óta támogatja a szövetség tevékenységét, akkori képviselőnk *Bálint Sándor* volt, őt követte *Hargitai Károly*, aki ma is tagja a MNYEOSZ vezető testületének.

Az állami, társadalmi szervezetekkel korábban a kialakult rend szerint tudott a szövetség együttműködni, illetőleg érdekvédelmi vállalásainak megfelelni. Ám most sok nehézséggel kell megküzdniük. A jelenlegi államhatalom jórészt megszüntette annak lehetőségét, hogy a különféle érdekegyeztetési fórumokon kifejhessék tevékenységüket. Az Idősek Tanácsa például többé már nem érdekegyeztetési fórum, hanem egyfajta információs csatorna, amelyet a Szociális és Családügyi Minisztérium működtet.

Semmiféle szociális intézkedést nem előz meg az érdekeltekkel történő egyeztetés, tárgyalás. Legfeljebb eszmecsere alakulhat ki, de a döntés meghozatalába az érintetteknek nincs beleszólásuk. Ennek következtében a szövetség az informális kapcsolatokra, a lobbizásokra, a nyilvánosság erejére hagyatkozva próbálja befolyásolni a nyugdíjasokra vonatkozó döntéseket.

A Nyugdíjasok Országos Képviselőtársasága (NYOK) együttműködve próbálja a nyugdíjasok érdekeit érvényesíteni. (A PSZ ONYV-a a NYOK-nak is tagja!)

Fontos a szövetség kapcsolata a helyi önkormányzatokkal, amelyek többsége támogatja a nyugdíjas szervezetek működését.

A tájékoztatót követően *Dankó Ervin* (Békés megye) intézőbizottsági tag adott számot az IB egyéves tevékenységéről, amelyről alkalmanként lapunkban is beszámoltunk. Szólt többek közt a nyugdíjak megalázóan igazságtalan és alacsony volta miatti folyamatos tiltakozásról, a jubileumi színes diplomák anyagi fedezetének a rendezése iránti fellépésükről, a balatonalmádi találkozóról, az idősök 1999-es nemzetközi évének megünnepléséről.

Őt követően *Tánczos Istvánné* elnök tett javaslatot a 2000. évi millenniumi év programjára:

- együttműködés kialakítása a helyi önkormányzattal, egészségügyi szervezetekkel az egészségmegőrzés és szociális helyzet javítása érdekében;
- kollektíven és egyénileg bekapcsolódni a történelmi múlt megismertetésébe különféle rendezvényeken;
- kirándulások szervezése történelmi emlékhelyekre;
- bekapcsolódás az "Idősek az iskoláért, iskolák az idősekért" rendezvénysorozatokba;
- nyugdíjasok üdültetésének segítése;
- csatlakozunk más nyugdíjasszervezetek millenniumi programjaihoz.

Végül a Nyugdíjasválasztmány elfogadta a 2000. évi munka-programját, melynek egyik fontos pontja a szeptemberben Balatonalmádiában megtartandó továbbképzés a választmány tagjai és a nyugdíjas kongresszusi küldöttek számára.

Fontos feladatnak tekintik a Nyugdíjas Hirlevél létrehozását is, amely időszakonként, a Pedagógusok Lapjával együtt kiküldve, gazdag információs anyagot biztosítana nyugdíjastagozatainknak, tagjainknak.

6. Az Adminisztratív és Technikai Tagozat március 30-án ülésezett. Ezen a tagozati működési szabályzat módosítását követően új elnököt és két alelnököt választottak. Erre azért volt szükség, mert *Molnár Imréné* eddigi elnök sajnos súlyos betegsége miatt lemondani kényszerült.

Az új elnök *Gyeraj Mihály* oktatástechnikus lett Békéscsabáról. Alelnökök: *Halasiné Kollár Valéria* Jászberényből (főkönyvelő) és *Udvardy Zsuzsanna* Szekszárdról (gazdasági vezető). Így a tagozati operatív testület 7 főre bővült ki.

Az időszerű szakszervezeti kérdésekről *Varga László* titkár tartott tájékoztatást, melynek során a jelenlévők a saját területükön mutatkozó gondokat, problémákat is felvetették. Az előadó a PSZ vezetése nevében ígéretet tett az ezekkel való folyamatos törődésre, a rétegérdekek lehetőség szerinti érvényesítésére.

7. A Szakoktatási Tagozat intézőbizottsága április 3-án tanácskozott. *Cseh Sándor* elnök az időszerű témák mellett szólt az OSZT-ben végzett képviselői munkájáról, továbbá a szakképzés anyagi támogatásáról (bővebben lásd a 10. oldalon), a tagok pedig ismertették a saját intézményükben, illetve településükön kialakult helyzetet a szakképzés vonatkozásában.

Elhatározásuk szerint a tagozati intézmények tanácsának ülését április 26-án kívánják megrendezni.

Rágyanszky Györgyné

KOLLEKTÍV SZERZŐDÉS

(Segédanyag az önkormányzati fenntartású közoktatási intézmények kollektív szerződésének megkötéséhez vagy felülvizsgálatához)

Készítette *dr. Németh Zoltán* ügyvéd, a PSZ Heves megyei jogsegélyszolgálat-vezetője

Aigazgatója mint **munkáltató**, valamint az erre jogosult szakszervezet mint a munkavállalói oldal képviselője (a továbbiakban **szakszervezet**) a Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. tv. (Mt.), a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. (Kjt.), a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. (Kt.) és a Kjt. közoktatásban történő végrehajtásáról szóló 138/1992.(X.8.) korm. r. (Vhr.), valamint a további vonatkozó jogszabályok alapján az alábbiakban állapodtak meg:

I. Bevezető rendelkezések

1. A szerződés hatálya kiterjed minden, az intézménynél közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott munkavállalóra, az igazgatót is beleértve. Nem terjed ki azonban a polgári törvénykönyv rendelkezései alapján foglalkoztatottakra. [Mt. 36. § (4) bek.]

2. A szerződés a kihirdetése napján lép határozatlan időre hatályba. [Mt. 38. § (1)]

3. A szerződést vagy bármely rendelkezését a szerződéskötésre jogosultak bármelyike 3 hónapos felmondási idővel felmondhatja. Ez a jog azonban a megkötéstől számított 6 hónapon belül nem alkalmazható. [Mt. 39. § (1)-(2)]

4. A szerződő felek megállapodnak abban, hogy a KSZ-érvényesülést minden év havának napjáig értékelik és a szükséges módosításokat is elvégzik. (Mt. 30. §)

II. Munkaügyi kapcsolatok

1. Minden, a munkáltatónál képviselettel rendelkező szakszervezet jogosult a munkavállalók gazdasági és szociális érdekeinek védelmében élni a **törvényes jogokkal**.

A szakszervezet jogosult:

a) a munkavállalókat jogaikról és kötelességeikről **tájékoztatni** [Mt. 19. § (2)],

b) tagjait a munkáltatóval és az állami szervekkel szemben **képviselni** [Mt. 19. § (2)],

c) a munkáltatókat és az állami szerveket **tájékoztatási, együttműködési, informálási és indoklási kötelezettségük teljesítésére felhívni** (a munkáltató az intézkedésének megtétele előtt **köteles tájékoztatni** a szakszervezet munkahelyi képviselőjét, ha a tervezett intézkedés a dolgozók **nagyobb csoportját érinti** (Mt. 21-22., 94/A. §.); intézményünkben ilyen, legalább munkavállalót érintő munkáltatói intézkedés),

d) a jogszabályok érvényesülését és a munkakörülményeket **ellenőrizni** [Mt. 22. § (2)-(3)],

e) a munkáltatói intézkedés ellen halasztó hatályú **"vétóval"** élni (Mt. 23. §),

f) a munkáltatót a szakszervezet **működésének segítésére felhívni** (Mt. 24. §),

g) a szakszervezeti tisztségviselők részére a **munkaidő-kedvezményt igénybevenni** (Mt. 25. §),

h) arra, hogy tisztségviselője **munkajogi védelemben részesüljön** (Mt. 28. §).

2. A szerződő felek megállapodnak abban, hogy a munkáltató véleményezési céljából, a szakszervezet(ek)nek a döntés előtt legalább nappal átadja mindazon intézkedések tervezetét, amelyek legalább munkavállalót érintenek. E tájékoztatási kötelezettség elmulasztása a munkáltatói intézkedés érvénytelenségét eredményezi. (Mt. 21. és 8. §)

3. A munkáltató vállalja, hogy döntése előtt tájékoztatja a szakszervezetet és vállalja, hogy a szakszervezetnek az érdemi véleményezésre lehetőséget ad. Ennek keretében a **szakszervezet képviselője** az intézmény **vezetőségi ülésein** jelen lehet. (Mt. 19-24. §)

4. A szakszervezet az oktató-nevelő munkát nem akadályozva igénybe veheti az intézmény szabad helyiségeit, technikai eszközeit. (Mt. 24. §)

5. A szakszervezeti tisztségviselőket megillető munkaidő-kedvezmény kiadása, pedagógusoknál a kötelező óraszám arányos csökkentésével, lehetőleg a hét 1 napjára összpontosítva történik. Megállapítása minden év havának napjáig esedékes. A szakszervezet a tantárgyfelosztás elkészültét megelőzően, írásban közli a munkáltatóval a munkaidő-kedvezmény kiszámításához szükséges taglétszámot, továbbá hogy azt kik és milyen arányban veszik igénybe. A szakszervezeti továbbképzést szolgáló fizetett szabadság igénybevétele esetén a szakszervezet a munkáltatót legalább 30 nappal előbb értesíti. (Mt. 25. §) A heti munkaidő-kedvezmény kiszámításának módja: a) pedagógusnál = $\frac{\text{taglétszám} \times \text{kötelező órák száma}}{260}$, b) nem pedagógusnál = $\frac{\text{taglétszám} \times 2}{13}$.

III. A közalkalmazotti jogviszony létesítése

Az alkalmazandó szabályokat az Mt., a Kjt., továbbá a Vhr. mindenkor hatályos rendelkezései tartalmazzák. A szerződő felek, ahol a jogszabály erre lehető-

séget ad, a vonatkozó jogszabályoktól eltérő többletjogokat rögzítik kollektív szerződésükben. Ezek a következők:

IV. A közalkalmazotti jogviszony megszüntetése

Az alkalmazandó szabályokat az Mt., a Kjt., továbbá a Vhr. mindenkor hatályos rendelkezései tartalmazzák. A szerződő felek, ahol a jogszabály erre lehető-

séget ad, a vonatkozó jogszabályoktól eltérő többletjogokat rögzítik kollektív szerződésükben. Ezek a következők:

V. A munkavégzés szabályai

Az Mt., Kjt. és a Vhr. mellett a pedagógusok kötelező óraszámára és munkaidejére, valamint munkavégzésére vonatkozó speciális szabályokat a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (Kt.) hatályos rendelkezései és a vonatkozó más jogszabályok tartalmazzák. A kollektív szerződést megkötő felek a kiegészítő szabályokat jelen szerződésben rögzítik.

1. **Pedagógus munkakörbe tartozó feladatok:** 1. versenyek felügyelete, 2. az iskolai ünnepségeken (pl. évnyitó-évszár, egyéb) történő részvétel és közreműködés, 3. a nevelőtestületi üléseken való részvétel, 4. a szülői értekezleten történő részvétel, 5. testnevelőknél a sportpálya rendjének biztosítása, 6. az iskolai házirend biztosítása, 7. nyári táboroztatás, 8. stb.

2. **A pedagógus kötelező óraszámába beszámítható feladatok:** 1. a tömegsportrendezvények, 2. a helyettesítések, 3. az énekkar, szakkörök vezetése, 4. az iskolai könyvtár működtetése, 5. a tanulók étkezési felügyelete, 6. a korrepetálás, felzárkóztatás, tanulószoba, napközi, tehetséggondozás, reggeli ügyelet, 7. egyéb tevékenység szakszervezeti véleménnyel ellátott munkáltatói döntés alapján. (Lásd Kt. 1. számú melléklet, Harmadik rész II. fejezet 1-18. pontjai.)

3. **Tanulmányi szerződés** esetén a tanulmányi költségeket vagy azok egy részét fedező munkáltatói támogatás összege az intézmény anyagi lehetőségeinek függvénye. Az át- és továbbképzésekre szánt források évenkénti felosztása a **nevelőtestület és a szakszervezet véleményének** beszerzése után, a továbbképzési terv alapján történik. Ha az intézményi tantárgyfelosztás lehetővé teszi, tanulmányi célokra heti 1 fizetett szabadnapot biztosít a munkáltató. A juttatások alapját a Munka törvénykönyve 110-116. §, valamint a Kt. 1. számú melléklet harmadik rész, II. fejezet 12. pontjai és a 277/1997. (XII. 22.) korm. rendelet képezik.

4. **Egyéb munkavégzésre irányuló jogviszony** létesítése csak akkor lehetséges, ha a közalkalmazotti jogviszonnyal nem összeférhetetlen. (A helyi sajátosságoktól függően összeférhetetlen lehet például, ha a pedagógus saját tanítványát ellenszolgáltatás fejében korrepetálja.) Ha a további jogviszony a közalkalmazott munkaidejét érinti, csak a munkáltató írásos engedélyével létesíthető. Ha az a közalkalmazott munkaidejét nem érinti, munkáltatójának csak írásban köteles bejelenteni. (Lásd Kjt. 41-44. §)

5. A közalkalmazott részére tartósan kimagasló minőségű munkavégzés esetén **címek adományozhatók**. A munkatársi, főmunkatársi, tanácsosi és főtanácsosi címek adományozására a **szakszervezet írásos véleményének kikérése után**, a munkáltató döntése alapján kerül sor. (Kjt. 71. §)

VI. Munkaidő, pihenőidő

1. A heti törvényes munkaidő 40 óra. A napi munkaidőn belül a munkáltató **napi 30 perc fizetett ebédidőt biztosít**. A rendes munkaidő hétfőtől péntekig tart. Osztott munkarendben dolgoznak a munkakört ellátó dolgozók. A pedagógusok munkarendjét a tantárgyfelosztás és a pedagógiai program határozza meg. A pedagógus kizárólag a munkaköréhez tartozó feladatok elvégzéséhez szükséges időtartamban köteles az intézményben tartózkodni. **A túl-munka intézményünkben alkalmazott felső mértéke évi óra.** (Lásd Mt. 117. §, Kjt. 54/A-55/A. §-ai és a Vhr. 7. §)

2. **Összevont** osztályban vagy csoportban végzett munkáért járó kiegészítő díjazás illeti meg a pedagógust a Vhr. 16. §-ában foglalt esetben. [Vhr. 16. § (4) bek.]

3. **Helyettesítési díj** illeti meg a pedagógust akkor, ha kötelező óraszámá keretében más pedagógus osztályát vagy csoportját sajátjával együtt tanítja.

4. **Ügyelet** valósul meg, amiért az óradíj 50%-ának megfelelő ügyleti díj jár:

a) a munkatervben rögzített, pedagógusügyeletet igényelő tanulmányi kirándulásokon, táborokban;

b) pedagógusügyeletet igényelő versenyeken, vetélkedőkön;

c) stb. [Vhr. 16. § (7) bek.]

5. A munkáltató egyedi elbírálás alapján a munkavállaló részére **rendkívüli fizetett szabadságot vagy rendkívüli fizetés nélküli szabadságot** engedélyezhet.

6. A gazdálkodásból befolyt nyereség meghatározott hányadát **illetménykiegészítésre** kell fordítani. A közalkalmazott részére a munkáltató döntése

alapján, határozott vagy határozatlan időre illetménykiegészítés adható. Az illetménykiegészítés megállapításakor figyelembe veendő, hogy az eredményt előállító vállalkozásban részt vevők az eredményből a közreműködés arányában részesüljenek. Az illetménykiegészítésről szóló munkáltatói döntés tervezetét véleményeztetni kell a szakszervezettel. E juttatás akkor fizethető, ha a 13. havi illetmények fedezete az intézményi költségvetésben rendelkezésre áll. Illetménykiegészítés fedezetül szolgál a munkáltató keretében történő vállalkozásból származó eredmény, a pályázaton nyert támogatásból indított tanfolyamokból származó bevétel, egyéb, az intézményi költségvetésen kívüli külső forrás. (Kjt. 67. §)

7. Az illetmépótlékok intézményi mértékei (A pótlékok a Vhr.-ben meghatározott mértékben vonhatók össze.)

A kötelező pótlékok intézmény mértékei:

- a) osztályfőnöki: %
- b) diákönkormányzatot segítő tanári: %
- c) munkaközösség-vezető: %
- d) magasabb vezetői (igazgató): %
- e) igazgatóhelyettesi /vezetői/: %
- f) vezetői: %
- g) számítástechnikai: %
- h) címpótlékok: főtanácsos-100%, tanácsos-75%, főmunkatárs-50%, munkatárs-25%,
- i) területi pótlék: %.

8. A Vhr.-ben megnevezett, ún. **adható pótlékok** közül intézményünkben az alábbiak kerültek megállapításra. (Lásd Kjt. 75. § és Vhr. 15. §)

- a) %,
- b) %,
- c) %,
- d) % stb.

9. A Kjt. 77. §-a alapján a tartósan jó munkát végző közalkalmazott a munkáltató - közalkalmazotti tanácsai és szakszervezeti véleménnyel ellátott - döntése alapján **jutalomban** részesülhet. Jutalmazásra adhat lehetőséget például, ha a közalkalmazott közreműködésével tanulója: a) országos vagy területi tanulmányi versenyen, bármely tantárgyból helyezést ér el, b) országos sportversenyen 1-6. vagy területi sportversenyen helyezést ér el, c) országos művészeti versenyen helyezést ér el, d) minden olyan esetben, amelyet a munkáltató ilyennek ítél. Ha a felkészítő és a szaktanár nem ugyanaz, a jutalom összege megbontható. A jutalom összege az anyagi lehetőségek függvénye, de legalább a mindenkorai pótlékalappal egyenlő.

10. Munkakörbe nem tartozó feladatok időleges ellátásáért vagy a többletfeladatok teljesítésének ösztönzésére a közalkalmazott meghatározott időre szóló, havi rendszerességgel fizetett **keresetkiegészítésben** részesíthető. A munkáltatói döntést meghozatala előtt a szakszervezet véleményezi. [Kjt. 77. § (1) bek.]

11. A közoktatási törvény 118. § (10) bekezdése alapján, a munkáltató **kiemelt munkavégzésért járó keresetkiegészítéssel** ismerheti el a meghatározott munkateljesítmény elérését és az átmeneti többletfeladatok ellátását. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 54. §-a kimondja, hogy a közoktatási intézmény vezetője felelős az intézmény szakszerű és törvényes működéséért, a takarékos gazdálkodásért, gyakorolja a munkáltatói jogokat, és dönt az intézmény működésével kapcsolatos minden olyan ügyben, amelyet jogszabály vagy kollektív szerződés nem utal más hatáskörébe. Az alkalmazottak foglalkoztatására, élet- és munkakörülményeire vonatkozó kérdések tekintetében jogkörét jogszabályban előírt egyeztetési kötelezettség megtartásával gyakorolja. A nevelési-oktatási intézmény vezetőjének feladatkörébe tartozik különösen a nevelőtestület jogkörébe tartozó döntések előkészítése, végrehajtásának szakszerű megszervezése és ellenőrzése, ... a munkavállalói érdekképviseleti szervezetekkel való együttműködés. Ezért a kiemelt munkavégzésért járó keresetkiegészítés felosztása elveinek kialakítását szolgáló eljárási rend és a felosztás elvei jelen szerződésben kerülnek rögzítésre:

- a) A javaslatételre jogosultakat (a tantestület és tagjai, a szakszervezetek, a KT, a munkaközösségek stb.) a munkáltató határidőhöz kötötten felkéri a felosztás elveivel kapcsolatos javaslatételre.
- b) A javaslatokból a munkáltató által megbízott 3 fős bizottság egy összefoglalót készít.
- c) Az összegzés eredményéről a munkáltató a KT-vel és a szakszervezetekkel egyeztet.
- d) Az egyeztetett anyagot a munkáltató a tantestület elé terjeszti megvitatás céljából.
- e) A felosztás elveit a munkáltató és a szakszervezet a KSZ-ben rögzíti, így:
 - a munkaköri feladatként végzett munka kiemelkedő minőségéért, pl. újszerűségéért, pedagógiai eredményességéért, átlagosnál nehezebb feltételek közötti eredményeiért jár, nem szociális alapon vagy a túlmunka indokával;
 - az oktató- és a nevelőmunka, valamint az egyéb munkavégzés kezdő és záró eredményeit célszerű összehasonlítani;
 - a kiemelkedő közösségi tevékenységet célszerű elismerni;
 - legalább 1 hónapra, de legfeljebb 1 tanévre kell megállapítani,
 - stb.

12. A **munkaruha-juttatást** a következő munkakörökben a következő munkaruhafajtákkal és a juttatási idővel természetben kell biztosítani:

munkakör munkaruha keretösszeg kihordási idő

A munkaruha a juttatási idő elteltével a munkavállaló tulajdonába mennek át. (Lásd Kjt. 79. §)

13. A **védőruha** a vonatkozó jogszabály alapján, a megfelelő munkakörökben kötelező juttatás. Az érintetteknek kötelező viselniük. A védőruhának nincs kihordási ideje. Ha elhasználódik, a munkáltatónak ki kell cserélnie, ki kell tisztíttatnia. E munkakörök intézményünkben a következők: [3/1979. (V. 25.) Eü.M. számú rendelet]

14. A hatályos jogszabályok alapján adó- és tb-köteles **ruhapénz**, a szakszervezet véleménye birtokában, az intézményi megtakarítások terhére fizethető.

15. A munkáltató a mindenkor hatályos jogszabály [jelenleg: a 78/1993. (V. 12.) korm. r.] alapján biztosítja a munkavállalók **munkabajárási költségei** meghatározott részének térítését.

16. A kiküldetésben lévő dolgozó **élelmezés** címén napidíjat számol el, melynek összege intézményünkben,- Ft.

17. **Saját gépkocsi használatát** a munkavégzéssel összefüggésben az igazgató engedélyezheti, az igazgató esetében az utalványozásra jogosult személy.

18. A munkáltatóval közalkalmazotti jogviszonyban állók a munkáltató döntése alapján havi 1.400,- Ft összegű **étkezési utalványra**, természetbeni étkezés esetén havi 2.200,- Ft értékű **természetbeni jutásra** jogosultak. Azok a munkavállalók, akiknek közalkalmazotti jogviszonya GYES, betegség vagy egyéb távollét miatt szünetel, a juttatás%-át kapják. A részmunkaidőjű közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatottak a részjogviszonnyal arányos összegű juttatást kapnak. Munkahelyi étkeztetés esetén a dolgozók az áfa-val emelt nyersanyagköltséggel egyenlő térítési díjért vehetik igénybe az intézményi konyha étkezéseit.

19. Az intézmény az általa nyújtott **szolgáltatásokat** munkavállalói és közeli hozzátartozói [lásd polgári törvénykönyv (Ptk.) 685. §] részére

- a) önköltségi áron, vagy
- b) áfa-val emelt nyersanyagköltségen biztosítja.

20. A nyugdíjazására minden érintett munkavállaló **10.000,- Ft értékű** (adó- és tb-mentes) ajándékot kap. (Szja-törvény 1. számú melléklet 8. 18. pont)

21. A munkavállaló részére, indokolt kérelmére, a munkáltató - szakszervezettel véleményezett - döntése alapján **albérlési hozzájárulás** adható.

22. A rendkívüli **munkabérelőleg** felvételének szabályai a következők:

- a) a munkavállaló indokolt kérelmére a munkáltató döntése alapján fizethető;
- b) maximális mértéke a kérelmező illetményének kétszerese;
- c) visszafizetésének időtartama max. 6 hónap, de a tárgyév végéig a felvett előleg teljes összege visszafizetendő;
- d) visszafizetése az Mt. 161. §-a alapján, havonta egyenlő mértékben történik;
- e) az intézményben egyidejűleg felvett munkabérelőlegek összege a Ft-ot nem haladhatja meg;
- f) a munkabérelőleg a fizetési napon folyósítható;
- g) a kérelmek beadási határideje a tervezett felvételt megelőző hó napja.

23. A rendkívüli **munkáltatói segély** intézményi feltételei a következők:

24. A munkáltatói **lakásépítési támogatás** intézményi feltételei és mértéke a következők:

25. A Kjt. 79/A. §-a alapján, figyelemmel a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szja.) 1. számú mellékletének 5.5. pontjára, az intézmény közalkalmazottai a mindenkor adó- és tb-mentes összeghatárig terjedő mértékű, jelenleg évi Ft összegű **költségtérítésre** jogosultak az illetmények kötelező bankszámlára utalásával, illetve a fizetés havi egyszeri felvételével együttjáró költségek fedezésére.

....., 2000.hónap

..... munkáltató szakszervezet

A jogszabályban előírt minimumfeltételeknél magasabb költségvetési igényű szerződési rendelkezések hatálybalépéséhez a munkáltatónak a fenntartó jóváhagyását is indokolt beszereznie. Jelen kollektív szerződés ilyen, előzetes **fenntartói jóváhagyást** igényelő pontjai a következők: V/2., V/4., VI/1., VI/6., VI/7., VI/8., VI/9., VI/11., VI/12., VI/14., VI/16., VI/17., VI/18., VI/19., VI/20., VI/21., VI/22., VI/23., VI/24. stb.

A megkötött kollektív szerződéseket, illetve azok módosításait a 19/1997. (XII. 18.) MűM. rendelet alapján 30, illetve 60 napon belül, az erre rendszerezett adatlapon az illetékes minisztériumban regisztráltatni kell.

A szakképzés decentralizált támogatása a 2000. évben

A szakképzés gyakorlati oktatásának támogatását szolgáló Munkaerő-piaci Alap szakképzési alaprészének felhasználásáról döntött az Országos Szakképzési Tanács a márciusi ülésén.

Állásfoglalása értelmében a 2000. évre a decentralizált pályázatok finanszírozására 5 milliárd forint felhasználását tervezi azzal a javaslatl, hogy 1 milliárd forint felhasználhatósága a III. negyedévig függőben maradjon. Ennek a felhasználhatóságát az befolyásolja, hogy meg kell várni a 9,2 milliárd bevételi szintet, és csak ezután adják át a megyei szakképzési bizottságoknak.

A decentralizált keret működtetésére a 4 milliárd forintba vetített 3% működési költség, 120 millió forint fordítható.

A Munkaerő-piaci Alap szakképzési alaprészének decentralizált kerete a korábbi években tanulólétszám-arányosan került elosztásra az egyes megyék és a főváros között. Ez az elosztás csak részben szolgálja a fejlesztési források feladat-arányos elosztását, hiszen nem veszi figyelembe az egyéb forrásokat, lehetőségeket, valamint a megyék hátrányos helyzetét.

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség egy-egy megyében nagy mértékben függ az adott terület gazdasági helyzetétől, a kiáramló bérek volumenétől. A szakképzési hozzájárulás jelentős része - becslésünk szerint 10-12 milliárd forint - közvetlenül jut el a szakképző iskolákhoz pénz vagy eszköz formájában. Tapasztalataink szerint a helyi vállalkozók a helyi iskoláknak adják a 75%-os közvetlen fejlesztési támogatást. Ennek következtében a szakképzés fejlesztési lehetőségeit tekintve az egyes megyék között jelentős differenciák alakultak ki. Vizsgálni kell tehát annak a lehetőségét, hogy a Munkaerő-piaci Alap szakképzési alaprésze decentralizált részének elosztásánál kompenzáló funkciókat is érvényesítsünk. A szakképzésben tanulók létszámaránya mellett az egy főre jutó személyi jövedelemadó megyénkénti átlagát is figyelembe vettük. Az ennek alapján számított, megyéknek juttatandó keret azt jelenti, hogy a kisebb szja-bevételelt felmutató megyék magasabb támogatási (korrekciós) összeget kapnak.

A felosztás elve a következő:

- a 3 milliárd forint felosztása a szakképzésben tanulók arányában történik;
- 1 milliárd forint elosztása az szja-korrekció figyelembevételével;
- 1 milliárd forint felosztása 75%-ban létszámarányosan és 25%-ban az szja-korrekció figyelembevételével.

A működési költségek felének felosztása a megyék között egyenletes, a második felének felosztása létszámarányos.

A megyei szakképzési bizottságok számára az Országos Szakképzési Tanács prioritásokat javasol, amelyeket kiemelten kell kezelni és alkalmazni:

- az európai uniós csatlakozással összefüggő, a regionális átfogó tervekben és egyéb területi (regionális, megyei, kistérségi) fejlesztési tervekben megfogalmazott prioritások figyelembevétele;

- a korábbi pályázatok alapján folyamatban lévő fejlesztések befejezése;
- a csúcstechnológiát képviselő szakképzések hiányzó feltételeihez eszköz-és berendezés támogatása;
- a munkaerőpiac által kevésbé preferált szakképesítéseket oktató intézmények struktúráváltását segítő fejlesztések támogatása;
- a széles alapozást követő szakmai specializációk oktatásához szükséges feltételek biztosításának támogatása;
- a szakképzést folytató intézmények keretében vagy mellettük működő gyakorlólhelyek közparkjának, ökológiai, ergonómiai szempontok szerinti fejlesztése;
- a helyi munkaerőigényt szolgáló rugalmas iskolai szakmai programok és tárgyi feltételeinek támogatása;
- a hátrányos helyzetű fiatalok helyi programjainak támogatása;
- a minőségbiztosítás szempontjait figyelembe vevő programok támogatása;
- az Országos Képzési Jegyzék szakképesítések oktatásához rendelkezésre álló központi programok eszközjegyzékeiben meghatározott felszerelések beszerzésének támogatása.

A prioritások megfogalmazásával a korszerű szakmastruktúra kialakítását, a technológiai fejlesztések gyorsítását, illetve ösztönzését szeretné az Országos Szakképzési Tanács megvalósítani.

A megyei szakképzési bizottságok a pályázataik kiírása során még további prioritásokat vehetnek figyelembe a regionális, megyei, kistérségi igényeknek megfelelően. Így

- a szakképzés és munkaerőpiac helyzetét, infrastruktúráját;
- a területi tanulólétszámok előrejelzését;
- a munkaerő-piaci előrejelzéseket;
- a munkaadók igényeit minőségi és mennyiségi szempontból;
- a rendelkezésre álló saját erő.

Azok számára, akik a munkaerőpiacon dolgoznak, fontos a 2000. január 1-jével életbe lépett ama változás, mely szerint a saját munkaerő kiképzésére fordítható összeg az eddigi 0,2%-ról 0,5%-ra emelkedik (a beralap százalékában). Nagyon fontos persze ez az iskoláknak is, hiszen ők úgy élik ezt meg, hogy esetleg kevesebb folyik be az alapba, de alapvető tendencia az is, hogy a Munkaerő-piaci Alap szakképzési alaprészét egy fokozatosan bővülő felhasználási kör jellemzi, ellentétben az egykori szakmunkásképzési alappal. A saját munkaerő kiképzésére fordítható összeg felhasználását segíthetik az iskolák által szervezett iskolarendszeren kívüli oktatási formák, illetve tanfolyamok. A megyei szakképzési bizottságok számára ez új és rendkívül nehéz feladatot jelent. Regisztrálni, illetve engedélyezni kell ezeket a programokat.

Cseh Sándor, a Szakoktatási Tagozat elnöke

Javaslat az 5 milliárd forint decentralizált keret felosztására a tanulólétszám és szja-korrekció figyelembevételével

Megye	Szakképző intézményekben tanulók száma 1999/2000*	A tanulólétszám %-os aránya	A 3 milliárd Ft tanulólétszám alapján (mFt)	1 milliárd Ft felosztása az szja-korrekció figyelembevételével (mFt)	Összesen	Működési költség (mFt)	1 Mrd Ft felosztása 75%-ban létszám-arányosan és 25%-ban az szja-korrekció figyelembevételével (mFt)
Budapest	73 522	20,55	616,60	103,35	719,95	15,60	159,43
Baranya	13 083	3,66	109,72	39,94	149,66	5,20	40,24
Bács-Kiskun	18 580	5,19	155,82	68,67	224,49	6,10	54,33
Békés	14 064	3,93	117,95	50,38	168,33	5,30	44,82
Borsod-A.-Z.	28 750	8,04	241,12	96,82	337,94	7,80	74,59
Csongrád	16 727	4,68	140,28	49,94	190,22	5,80	47,52
Fejér	16 205	4,53	135,91	33,52	169,43	5,70	42,59
Győr-M.-S.	16 025	4,48	134,40	38,01	172,41	5,70	42,83
Hajdú-Bihar	17 217	4,81	144,39	62,14	206,53	5,90	51,68
Heves	13 078	3,66	109,68	41,50	151,18	5,20	39,93
Jász-N.-Sz.	16 205	4,53	135,91	55,28	191,19	5,70	48,01
Komárom-E.	11 222	3,14	94,11	30,28	124,39	4,90	34,03
Nógrád	6 860	1,92	57,53	25,14	82,67	4,10	29,88
Pest	18 825	5,26	157,88	45,78	203,66	6,10	49,15
Somogy	12 516	3,50	104,97	45,82	150,79	5,10	41,10
Szabolcs-Sz.-B.	19 460	5,44	163,20	88,09	251,29	6,20	60,09
Tolna	9 152	2,56	76,75	27,13	103,88	4,50	31,45
Vas	9 549	2,67	80,08	24,56	104,64	4,60	29,90
Veszprém	14 257	3,99	119,57	39,29	158,86	5,40	40,75
Zala	12 416	3,47	104,13	34,38	138,51	5,10	37,68
Összesen	357 713	100,0	3 000,00	1 000,00	4 000,00	120,00	1 000,00

* Előzetes adat (forrás: OM statisztikai adatgyűjtései)

A GYERMEKGONDOZÁSI DÍJRÓL

E témában több kérdéssel fordultak hozzánk. A nagy érdeklődésre való tekintettel fontosnak tartjuk, hogy lapunk útján, szélesebb körben adjunk megfelelő tájékoztatást.

Az 1996 áprilisában megszüntetett gyermekgondozási díjat (a GYED) 2000. január 1-jétől újból életbe léptették. A gyermekgondozási díj *a gyermek két éves koráig járó, keresetbe igazodó ellátás*. Bevezetésével a gyermekgondozás címen igényelhető pénzbeli juttatások köre bővült.

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásaihoz hasonlóan a GYED igénybevételének lehetősége is biztosítási jogviszonyon alapul. Amíg a GYES és a gyermeknevelési ellátás alanyi jogon járó, jövedelemtől független, biztosítási jogviszonyhoz nem kötött támogatási forma, addig a *GYED biztosítást és biztosítási ellátást megkövetelő ellátás*.

Gyermekgondozási díjra az a biztosított szülő jogosult,

- aki a GYED igénylését - a gyermeket szülő anyja esetén a szülést - megelőzően két éven belül 180 napon át biztosított volt,
 - továbbá a terhességi-gyermekágyi segélyben részesült anyja, akinek a biztosítási jogviszonya a terhességi-gyermekágyi segély igénybevételének időtartama alatt megszűnt, feltéve, hogy a terhességi-gyermekágyi segélyre való jogosultsága a biztosítási jogviszonyának fennállása alatt keletkezett, és a szülést megelőző két éven belül 180 napon át biztosított volt,
 - és a gyermeket saját háztartásában neveli.
- A fenti feltételek teljesülése esetén a GYED-et igényelheti
- a vér szerinti szülő,
 - a gyermeket örökbe fogadni szándékozó személy, feltéve, hogy az örökbefogadási eljárás már folyamatban van,
 - a szülővel együtt élő házastárs (mostohaszülő),
 - a gyám.

Az előzetes 180 nap biztosítási időbe a tényleges biztosításban töltött időn túl még be kell számítani

- a biztosítás megszűnését követő táppénz, baleseti táppénz, terhességi-gyermekágyi segély idejét, valamint

- a felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán egy évnél hosszabb ideig folytatott tanulmányok idejét.

Tehát nem ugyanazon időtartamokat lehet figyelembe venni előzetes biztosítási időként, mint a terhességi-gyermekágyi segélynél.

GYED összege a naptári napi átlagkereset 70%-a, de nem lehet magasabb, mint az ellátás megállapításakor érvényes minimálbér kétszerese (2000. január 1-től a minimálbér 25.500 Ft, ennek kétszerese 51.000 Ft).

A GYED alapjául szolgáló naptári napi átlagkeresetet a táppénzre vonatkozó szabályok szerint állapítják meg, ha a biztosított anyja GYES vagy GYED folyósítása alatt szül, vagy a szülés napját megelőző két éven belül legalább 180 naptári napi keresettel rendelkezik, vagy az igénybevevő (nem az anyja, hanem pl. az apa, a gyám) az igénybevétel napját megelőző két éven belül legalább 180 naptári napi átlagkeresettel rendelkezik.

Amennyiben a napi átlagkereset meghatározásánál a táppénzre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók, akkor a GYED naptári napi összegét a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér kétszerese harmincad részének figyelembevételével kell megállapítani. Ha azonban a biztosított egészségbiztosítási járulékalapját képező jövedelme, illetve a munkanélküli ellátás alapját képező jövedelme a minimálbér kétszeresét nem éri el, a tényleges jövedelmet kell figyelembe venni.

A GYED adó- és nyugdíjjárulék-köteles ellátás, folyósításának ideje szolgálati időnek minősül. A GYED után fizetendő adóból érvényesíthető a gyermekek után járó adókedvezmény.

A GYED folyósításának ideje alatt kereső tevékenységet nem lehet folytatni, még napi négy órában sem.

Példák a GYED-del kapcsolatosan

a) Az az anyja, akinek a biztosítási jogviszonya megszűnt - amint előbb mondtuk -, csak abban az esetben lehet jogosult GYED-re, ha az a terhességi-gyermekágyi segély igénybevételének időtartama alatt szűnt meg, de feltétel az is, hogy a terhességi-gyermekágyi segélyre való jogosultsága a biztosítási jogviszonyának fennállása alatt keletkezzen, és a szülést megelőzően két éven belül 180 napon át biztosított legyen.

b) Jogosult-e GYED-re és kérheti-e annak megállapítását az a pályakezdő anya, aki az egyetem elvégzése után csak 4 hónap elteltével tudott munkaviszonyt létesíteni, majd 5 hónap múlva gyermeket szült?

Igen, ez az anyja kérheti az ellátás megállapítását, mert az igényléskor biztosított, s a szülést megelőző 2 éven belül szükséges 180 nap biztosítási idővel rendelkezik, ugyanis az 5 hónap tényleges biztosításban töltött időt ki kell egészíteni a felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán egy évnél hosszabb ideig folytatott tanulmányok idejével.

c) Az a szülő, aki gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül, a GYED megállapítását nem kérheti, mert azok folyósításának időtartama nem minősül biztosításban töltött időnek. Ez az időtartam ugyanakkor nyugdíjszerző szolgálati időnek számít.

Am ha a gyermeknevelési támogatás folyósítása alatt a szülő napi 4 órás munkaviszonyban áll, vagy otthonában folytat kereső tevékenységet, és ezáltal biztosított, akkor kérheti a GYED megállapítását. Természetesen ebben az esetben kérnie kell a gyermeknevelési támogatás megszüntetését, mert a két ellátás együttesen nem folyósítható. A döntésnél célszerű megvizsgálni, melyik ellátás összege kedvezőbb az igénylőre nézve.

d) A nevelőszülő, vagyis aki gyámhatósági intézkedés alapján vesz nevelésbe gyermeket, a gyermekgondozási díjra nem jogosult.

e) Kiss Júlia 1999. június 25-én érettségi vizsgát tett. 1999. szeptember 1-jén elhelyezkedett, 1999. december 30-án gyermeke született. A terhességi-gyermekágyi segélyt a szülés napjától igénybe vette, arra jogosult is, mert a középiskolai tanulmányok idejét az ellátás megállapításánál figyelembe kell venni. Jogosult-e GYED-re?

A terhességi-gyermekágyi segélynek lejártát követően (2000. június 30.) nem jogosult GYED-re, mert a GYED-jogosultsághoz szükséges 180 nap biztosítási idővel nem rendelkezik, ugyanis ebben az esetben történő biztosítási idő számításánál a középiskolai tanulmányok nem vehetők figyelembe. Kiss Júlia a terhességi-gyermekágyi segély lejártát követően csak GYES-re lesz jogosult.

f) Ha az anyja gyermekgondozási segélyben részesül, s ennek folyósítása alatt szül, az apa az újszülött gyermek után kérheti-e a GYED megállapítását?

Nem. Ha a szülők a közös háztartásban élő gyermekek után egyidejűleg jogosultak lennének GYED-re, illetve GYES-re, az ellátást választásuk szerint csak egy jogcímen és csak az egyik szülő részére lehet megállapítani.

g) *Nem jár GYED*, ha a jogosult

- bármilyen jogviszonyban díjazás - ide nem értve a szerzői jog védelme alatt álló alkotásért járó díjazást - ellenében munkát végez, vagy hatósági engedélyhez kötött (pl. egyéni vállalkozó) kereső tevékenységet személyesen folytatja,

- munkavégzés nélkül megkapja teljes keresetét (pl. felmentési idő, a 2000. január 1-je előtt kifizetett végkielégítés),

- egyéb rendszeres pénzellátásban részesül (pl. rokkantsági nyugdíj, ápolási díj, gyermeknevelési támogatás),
 - gyermekét ideiglenes hatállyal elhelyezték, átmeneti vagy tartós nevelésbe vették, harminc napot meghaladóan bentlakásos szociális intézményben helyezték el,

- gyermekét napközbeni ellátást biztosító intézményben (bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet) helyezték el, ide nem értve a rehabilitációs, habilitációs foglalkoztatást nyújtó intézményi elhelyezést,
 - előzetes letartóztatásban van, vagy szabadságvesztés, elzárás büntetését tölti.

Hogyan kell igényelni a GYED-et?

A GYED-et az e célra rendszeresített "Igénybejelentés gyermekgondozási díjra" elnevezésű GYED I. számú nyomtatványon kell igényelni.

A nyomtatványt 2 példányban kell kitölteni, és az igényelő munkáltatójához kell benyújtani. Az igény átvételét a másolati példányon igazolni kell. A munkáltató a GYED-re vonatkozó igény elbírálásához "Foglalkoztatási Igazolás"-t állít ki, és azt a biztosított által benyújtott igazolásokkal, igénybejelentővel együtt - három munkanapon belül - a székhelye szerint illetékes megyei egészségbiztosítási pénztárnak megküldi.

A gyermek gondozása címen fizetés nélküli szabadságot kell kérni a munkáltatótól.

Az ellátás megállapításához az alábbi iratokat kell benyújtani:

- a gyermek eredeti születési anyakönyvi kivonatát,
- ha az igénylő magánnyugdíjpénztár tagja, akkor a záradékkal ellátott magánnyugdíj-pénztári belépési nyilatkozatot,
- a biztosítás megszűnését követően igényelt ellátásnál az "Igazolvány az egészségbiztosítási ellátásokról" szóló igazolást,
- a gyermeket örökbefogadási szándékkal gondozó személy esetén az örökbefogadási eljárás megindításáról szóló igazolást,
- örökbefogadás esetén az örökbefogadásról szóló gyámhatósági határozatot, a gyermek új születési anyakönyvi kivonatát,
- a 14%-os mértékű egészségbiztosítási járulék fizetéséről szóló megállapodást (ha az igénylő e megállapodás alapján biztosított),
- gyámigénylés esetén a gyámkirendelő határozatot.

Ha az igénylő már korábban is rendelkezett a jogosultsági feltételekkel, akkor az ellátás visszamenőleg legfeljebb hat hónapra állapítható meg.

A gyermekgondozási díjban részesülő köteles bejelenteni a folyósító szervnek, ha

- a GYED folyósítása alatt újabb gyermeke születik,
- a GYED-re jogosító gyermek kikerül a háztartásából,
- a GYED-re jogosító gyermek napközbeni ellátásban (bölcsőde) részesül,
- a GYED-et igénybevevő ismét folytatja kereső tevékenységét.

2000. január 1-jétől a GYES-t GYED-re válthatják át azok a biztosítottak, akik rendelkeznek a GYED megállapításához szükséges jogosultsági feltételekkel, és gyermekük még nem töltötte be a második életévét. Eljárás a GYES GYED-re váltásakor:

- A GYED-re vonatkozó igényt ez esetben is az előzőek szerint kell bejelenteni.

- A GYES igénybevételét le kell mondani, mivel a GYED-re vonatkozó igény bejelentése nem jelenti automatikusan a GYES folyósításának megszüntetését.

- Fizetés nélküli szabadságot nem kell ismételtén igényelni.

A gyermekgondozási díjat a jogosultak választásuk szerint több alkalommal is megszakíthatják kérelemre. Ez esetben a GYED folyósításának megszüntetését követően a "Gyermekek gondozási díj folytatolagos igazolvány"-t kell kitölteni, s megküldeni az igazolványt kérő szervnek.

Ismételt igénylés esetén azonban, ha a GYED-et ugyanazon gyermek után és ugyanazon személy számára állapítják meg, a díj összege azonos lesz az első esetben megállapított GYED összegével.

Méltányosságból GYED-et megállapítani nem lehet.

Horváth Erzsébet tb-szakértő

A PSZ-tagok figyelmébe

Lapunk idei 2. számának hátsó borítóján megjelentettük a PSZ Országos Irodájának szolgáltatásait ismertető közleményt.

Értesítjük szakszervezeti tagjainkat, hogy a jogsegélyszolgálat egyik szakértőjének, **dr. Lits György** ügyvédnek fogadási napjai megváltoztak: *kedden* 14-18 óra közt a PSZ-székházban személyesen, illetőleg a 322-8453 telefonszámon érhető el, *csütörtökön* pedig ugyancsak 14-18 óra közt a 201-9704 telefonszámon.

Köszönet

A Gárdonyi Géza Alapítvány kuratóriumának három tagja: *Ferenczi Tiborné, Hargitai Károly és Tánczos Istvánné*, minthogy tagozati választott tisztségviselők, és emiatt az alapítványokról szóló rendelkezés értelmében nem lehetnek egyidejűleg a kuratóriumban is, abból kiváltak.

Borbáth Gábor főtítkárral levélben köszönte meg az alapítvány gondozásában, a nyugdíjas pedagógusok érdekében végzett többéves önzetlen munkájukat.

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden helyi intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan elolvassa és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék azt minél több kollégával megismertetni. Tehát szinte mozgalmi parancsként szól mindegyiküknek: *"Olvasd és add tovább"*, illetve hívd fel a figyelmet rá! A fontosabbnak, érdekesnek ítélt anyagokat másold le, és helyezd el a tanári hirdetőtábláján."

Természetesen a Pedagógusok Lapjához előfizetéssel is hozzá lehet jutni. Ebben az esetben közvetlenül az előfizető címére postázuk.

Az évi előfizetési ár *2000 januárjától 3.000 forint*, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levelük alapján - csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, fél oldalas 40.000, negyed oldalas 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 30 forint. Minden egyes díjtételt 25 százalékos áfa terhel.

PEDAGÓGUSBÉR-EMELÉSEK MÚLT IDŐBEN (Visszatekintés az 1989-1990. évi központi bérintézkedésre)

Egy évtized idestova történelmi távlatot ad, különösen ha a kilencvenes évek felgyorsult változásait éljük át. Ha pedig béreinkre, megélhetési viszonyainkra tekintünk, akkor még inkább történelmi a kép. Az 1990. évi pedagóguskeresetek 1999-re átlagban nominálisan ötszörösére nőttek, ám vásárlóértékben - az utóbbi évek (1997-től) néhány százalékos reálkereset-emelkedése ellenére - ma is jelentősen elmaradtak a tíz évvel ezelőtől. Hiszen ebben az időszakban a fogyasztói árindex 569,5%-kal (ezen belül a háztartási energia, fűtés 1130,3%-kal) emelkedett. Különösen nagy mértékben csökkent keresetünk reálértéke: 1993-ban 11%-kal, 1995-ben 20,5%-kal és 1996-ban 11%-kal. (Lásd a hátsó borító ábráját.) Az egész évtizedet tekintve ilyen mértékű visszaesést - a munkanélkülieket kivéve - egyetlen társadalmi réteg sem szenvedett.

Ha a lapunk hátsó borítóján közzétett ábra és táblázat adatait részletesebben megvizsgáljuk, tovább színezhetjük az évtizedes folyamatról és helyzetünkről alkotott képet. A számoszlopok is markánsan bizonyítják, hogy a 90-es években a pedagóguskeresetek növekedése - akárhogy alakult is a költségvetési törvény - rendszeresen elmaradt a közszféra átlagától. Még akkor is, amikor a pedagógusok valamilyen megkülönböztetett emelést kaptak. Aligha kétséges, hogy ez 2000-ben sem lesz másként. Jogosan érezhetjük tehát azt, hogy a pedagógusok, a közoktatás munkavállalói másod-, harmadrendű "közszolgák". Üdvös lenne, ha végre a sok ígérgetés helyett tényleges, helyzetünket javító intézkedések történnének.

Az általános pedagóguselszegénnyedéssel együtt jellemző tendenciát figyelhetünk meg az egyes pedagógusrétegek bérnövekedési arányaiban is. Amint a hátsó oldali táblázatból látni, 1990-99 között a legrosszabbul a középiskolai tanárok jártak. Bérnövekedésük 435,6%-os volt. Ez a fogyasztói árak emelkedésével összevetve 76,5%-os reálbérlétséget mutat. Azaz a középfokú intézetben tanító pedagógus bére ma csak 3/4-ét éri az 1990. évinek. Ez a reálbérlétségek a nem pedagógusoknál 84,3%, az általános iskolai pedagógusoknál 87,8%, óvodapedagógusoknál 103,2%. E lehangoló folyamatnak alapvető oka, hogy a közoktatás bérei a 90-es években a szegénységi küszöb szintjén egalizálódtak, ugyanúgy, ahogy az egyes országrészek közötti különbségek is a bértábla alsó határához igazodva alakultak.

Összegezve tehát: ma rosszabb a helyzetünk, mint 1990-ben. Ezt a fentieken túl az is bizonyítja, hogy amíg az évtized elején a pedagógus-átlagkereset a nemzetgazdasági átlag felett volt, ma elmarad attól.

A dokumentumokról

Ténylegesen jobb helyzetünk a kilencvenes évek elején nem spontán folyamat eredménye volt, hanem tudatos felzárkóztató lépéseké. Nézzük csak, mi is történt 1989-90-ben! Hátha tanulhatunk belőle mi is (szakszervezeti tisztségviselők), mások is (kormányzat, parlament). Visszatekintésünket két korabeli dokumentummal tesszük hitelessé. Az egyik a Németh Miklós nevével fémjelzett kormányhatározat, amely több évre szóló felzárkóztató lépéseket helyezett kilátásba; ebből ténylegesen csak másfél valósult meg (1989. szeptember 1-től 15%-os, 1990. január 1-től 30%-os béremelés). A többit elsöpörték a rendszerváltás, a gazdasági és költségvetési átrendeződések viharai. Sőt a felzárkóztatás helyett leszakadás következett be! A másik dokumentum a szakminisztériumok intézkedését rögzíti az 1990. évi bérfejlesztés végrehajtására, amelyet az 1989-es kormányhatározat nyomán elfogadott költségvetési törvény tett lehetővé.

A. A.

A Minisztertanács 3191/1989. határozata a nevelési-oktatási intézményekben dolgozók központi bérfejlesztéséről

1. A Minisztertanács tudomásul veszi a nevelési-oktatási intézményekben dolgozók 1989. évi bérfejlesztéséről szóló beszámolót.

2. A Minisztertanács megállapítja, hogy a nevelési-oktatási intézményekben dolgozók bérhelyezete további, több évre elosztott központi bérintézkedést igényel.

3. Az 1990. évben megvalósítható béremelés mértékét az 1990-re vonatkozó költségvetésben kell meghatározni a Pedagógusok Szakszervezetével együttműködve, az Országos Érdekegyeztető Tanács keretében.

4. A művelődési miniszter a Pedagógusok Szakszervezetével együttműködve dolgozza ki a pedagógusok bérrendszerének korszerűsítésére irányuló, több változatot tartalmazó javaslatát.

Határidő: 1989. december 31.

Budapest, 1989. július 13.

Németh Miklós s. k.
a Minisztertanács elnöke

A Művelődési Minisztérium és a Belügy- minisztérium levele és útmutatója az 1990. évi bérintézkedés megvalósítása ügyében

Az Országgyűlés döntése értelmében 1990-ben az oktatási ágazatban központi bérintézkedésre kerül sor.

Az Önök megyéjében - figyelembe véve a bérautomatizmus nagyságát és az abból differenciált béremelésre fordítandó hányadot -, 1990. évre további ezer forintot lehet béremelésre fordítani, melyet céltámogatásként kapnak meg.

Fenti összeg az automatizmussal együtt kezelve a pedagógusok 30%-os, valamint a nem pedagógus alkalmazottak 19%-os béremelését teszi lehetővé.

A béremelést követően kialakult bérekről április 30-ig kell elszámolni, az 1989. szeptemberi bérfejlesztésnél már alkalmazott módon. Budapest, 1990. január 4.

Dr. Stark Antal
MM-államtitkár

Dr. Lackó László
BM-miniszterhelyettes

Az 1990. évi bérfejlesztés megvalósításának metodikája a tanácsi oktatási hálózatban

Mint ismeretes, az Országgyűlés 16% bérautomatizmust biztosított az oktatási hálózatban. A számítás alapja az 1988. évi pénzügyi beszámoló összes bérköltségadata, melyet az 1989-ben biztosított központi intézkedésekkel (6% automatizmus, túlmunka-többlet-fedezet, szeptemberi bérfejlesztés és annak szintrehozása) növelt meg a Pénzügyminisztérium

Ennek 16%-a az automatizmus összege, melynek fedezetét részint a normatívák, részint a helyi egyéb bevételek biztosítják.

Tekintettel arra, hogy az automatizmuson belül a pedagógus besorolásának számára 20% béremelés lehetőségét kell elkülöníteni, a nem pedagógus dolgozók béremelésére változó mértékű nagyságrendek maradnak az egyes megyéknél. A kormány - egyetértésben a Pedagógusok Szakszervezetével - azt az álláspontot képviseli, hogy az oktatási intézményekben a pedagógusoknak alpbérük 30%-át, a nem pedagógus alkalmazottaknak alpbérük 19%-át meg kell kapniuk, melynek fedezetét az automatizmus és a céltámogatás formájában lekerülő, a 4 milliárd forintból a tanácsi hálózatot megillető összeg szolgál.

Ennek érdekében az 1989. szeptemberi bérfejlesztés utáni helyzetről készült beszámolók alapján az oktatási bérjogszabály alá tartozó dolgozók béradatainak figyelembevételével elkészített számításaink szerint az egyes megyékben a két forrás együttes igénybevételével a pedagógusok bére 30%-kal, a nem pedagógus dolgozóké 19%-kal növekedik, továbbá biztosítható az egyéb bértényezők szükségessé váló emelése is.

A céltámogatásként leadandó összeg 11 havi bérfedezetet tartalmaz.

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózva a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt egy csokorba gyűjtve áttekintést kapunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondjainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZABADSÁG

(2000. III. 21.)

Előnyben a falusi iskolák

(...) Az 1100 lakosúnál kisebb falvak iskolásaira az idén a tavalyi egymilliárd forinttal szemben 2,6 milliárd jut. De csak akkor, (...) ha a felső tagozatot több község összevontan, társulásban működteti. (...)

A normatíva összesen 50 milliárd forinttal, 216 milliárdról 266 milliárdra növekedett az idén, és ez 23 százalékos emelkedésnek felel meg - mondja *Stark Antal*, a szaktárca helyettes államtitkára. *Varga László*, a Pedagógusok Szakszervezetének titkára azonban hozzáteszi: a személyi jövedelemadó helyben maradó részének csökkenése, valamint más elvonások miatt az önkormányzatok költségvetése összesen mindössze tíz százalékkal nőtt országosan. Ennek jelentős részét azonban elviszi a törvényben garantált béremelés - állítja *Varga*. A maradékot felemészt az energiaár emelése, így fejlesztésre nem jut pénz. Annál is kevésbé, mert az idén megszűnt a taneszközök beszerzésére és számítástechnikai fejlesztésre tavaly kapott tanulónkénti 1830 forintos normatíva.

(...) *Varga* szerint a helyhatóságok sokat akarnak majd spórolni az oktatáson. Az intézmények megszüntetésének már bevált útja mellett más módszerek is alkalmazhatnak, például csökkenthetik a vezetői állások számát.

(2000. III. 29.)

Kevesebb pénz jut továbbképzésre

(...) A pedagógusok kötelesek hetévenként összesen 120 órá képzésen részt venni, a legrövidebb kurzus 30 órá. Ezek ára 30 ezer forint körül van, a diplomát adó képzések félévente 60-150 ezer forintba kerülnek.

Egy rendeletmódosítás lehetővé teszi az intézményeknek, hogy a nevelőknek - a korábbi 80 százalék helyett - a képzés teljes költségét megtérítsék. (...) a képzésre fordítható összeg az idén jelentősen csökkent: tavaly pedagógusonként 22 ezer, idén csak 15 ezer 180 forintot költhetnek erre a célra. Sok iskolában (...) az igazgató a szűkülő források miatt kénytelen nemet mondani.

Arok Antal, a Pedagógusok Szakszervezetének titkára szerint nem egyértelmű a rendeletben, hogy a járulékos költségeket az iskola köteles-e teljes egészében állni. A szakszervezeti vezetők abban egyetértenek: a pedagógusokat jobban kellene ösztönözni a képzések igénybevételére, hiszen a diploma utáni béremelés mértéke távolról sem áll arányban azzal, ha valaki tanulmányai miatt lemondani kényszerül például a másodállásáról.

MAGYAR HÍRLAP

(2000. III. 10.)

Késnek a kormány tárgyalásai a közszolgálati érdekvédőkkel

(...) Az idő azért sürgeti a feleket, mert a 2001. évi költségvetés alapszámainak véglegesítése előtt közös nevezőre kell jutniuk: mennyi pénzre lesz szükség a közsféra reformjának megkezdéséhez.

A tárgyalások célja egy olyan 2003-ig szóló program előkészítése, amely a közszolgálat modernizációja keretében rendezné az állami alkalmazottak bérét és jogállását.

Amíg a kormány részéről nem érkezik válasz a szakszervezetek által elkészített bérpolitikai alapvetésről, nem lehet tárgyalni az egyéb juttatásokról

sem - mondta *Borbáth Gábor* SZEF-alelnök, a bérrendszerrel tárgyaló érdek-képviselési munkabizottság vezetője. - Előbb el kellene dönteni - tette hozzá -, hogy az állami alkalmazottak bérének megállapításakor milyen mértékben vegyék figyelembe az inflációt vagy a GDP-növekedést. *Borbáth* szerint nem szabad figyelmen kívül hagyni a bérek ez évi alakulását sem. (...)

(2000. III. 21.)

Korábban nyugdíjba vonuló tanárok?

Korkedvezményes nyugdíjat javasol az óvónők, tanítók, tanárok részére önálló képviselői indítványában Jánosi György szocialista képviselő. Az Oktatási Minisztérium szerint ha érdemi vita kezdődik a témában, mérlegelni kell a foglalkoztatási és az anyagi szempontokat is. A Pedagógusok Szakszervezete elképzelhetőnek tartja a korkedvezményes nyugdíjazást.

(...) A nyugdíjkorhatár felemelése óta már látszik az a tendencia, hogy előregszenek a nevelőtestületek, ez pedig bizonyos feladatok ellátását egyre nehezebbé teszi - vélekedett *Borbáth Gábor*, a Pedagógusok Szakszervezetének vezetője. Hozzátette: a korábbi nyugdíjazás lehetősége ugyanakkor elképzelhető, hogy vonzerőt fejtene ki a pályakezdőkre.

A szakszervezet a tanárok fizikai, lelki igénybevételének problémáját korábban az óvónők esetében vetette fel. Néhány évvel ezelőtt az akkori Népjelölti Minisztériummal szeretett volna felmérést végezteni a pedagógusok erő foglalkozási ártalmairól, ám ez a vizsgálat nem készült el.

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

(2000. II. 17.)

A javaslatok többségét elfogadták, az előterjesztést nem

A fehérvári önkormányzat vállalkozásba adná az óvodák egy részét. (...) A fehérvári önkormányzat fenntartásában 23 óvoda működik: ebből 18 óvoda fenntartói jogát három esztendőre adnák át. Olyan óvodák kerültek fel a vállalkozásba adhatók listájára, amelyek nem látnak el városrészt érintő, közzetes feladatokat és ahol nem foglalkoznak önállóan vagy integráltan fogvatékosok nevelésével. Az óvodák nem értenek egyet ezzel a lépéssel (...) Nagy érdeklődésre egyébként nem számítanak: a pályázati feltételek, a szakmai követelmények ugyanis szigorúak...

(2000. III. 16.)

Vita két középiskola sorsáról: ki legyen a fenntartó?

Ismét a szakképzési rendszer átszervezésével kapcsolatos ügyek kerültek terítékre a fehérvári önkormányzat oktatási bizottságának keddi ülésén. (...) Ezúttal a Jáky József Műszaki Szakközépiskola és az Ybl Miklós Gimnázium jövője került szóba. (...) A Jáky jelenleg a legdrágábban működtetett intézmény - ezért az önkormányzat szeretné a középiskola fenntartói jogát átadni. A Nyugat-Magyarországi Egyetem Földmérési és Földrendezési Főiskolai Karának főigazgatója felajánlotta: átvénné a középiskola fenntartását, de csak 2001. szeptember 1-jétől. (...)

Am egy szakmai befektető csoport is jelentkezett, amely már 2000-től alapítványi formában működtetné az iskolát, változtatlan szakmastruktúrával és dolgozói létszámmal. (...)

Ha a "geo" főiskola ajánlatát részesítik előnyben, a pedagógusok közalkalmazotti státusban maradnak. Ha pedig a befektetői csoporttal tárgyalnának tovább, az alapítványi iskolában a közalkalmazotti jogviszony megszűnik. (...)

Az ülésen tárgyaltak az Ybl Miklós Gimnázium ügyéről is. Az Önálló Főiskolai Alapítvány Kuratóriuma ugyanis átvénné az intézmény fenntartói jogát. A jelenlegi Ybl Miklós Gimnáziumot és a Kodolányi János Szakközépiskolát összevontan kívánják működtetni 2000. szeptember 1-jétől. Az új alapítványi intézmény neve ezután Ybl Miklós Gimnázium és Szakközépiskola lenne. (...) Az Ybl diákjainak jogállása az alapítványi keretek között sem változik! (...)

Az Ybl gimnázium jogutód nélkül szűnne meg, és az alapítványi iskolához kerülő tanárainak megszűnne a közalkalmazotti jogállása. (...)

ZALAI HÍRLAP

(2000. III. 8.)

Nagy az elkeseredés

Megkezdődtek a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma és a kormány közötti tárgyalások a hosszú távú felzárkóztatási programról. (...)

Tegnap délután a zalaegerszegi Megyeházára várták az érdeklődő pedagógusokat, köztisztviselőket, közalkalmazottakat. (...) *Tornyos Csaba*, a SZEF megyei elnöke sajtótájékoztatón mutatta be *dr. szabó Endrét*, a SZEF elnökét és vezetőtársait. (...) Jelenleg a közszférában nem működik az érdekegyeztetési intézményrendszere - mondták az országos SZEF-vezetők. (...)

A bérek rendkívül alacsonyak mindenféle összehasonlításban, akár a szellemiek átlagához vagy a versenyszférához viszonyítják, de főleg a sokat hangoztatott EU-s normáktól nagy a lemaradás. Kész a szakszervezet az érdemi egyezsége, akár három évre is munkabékét kötnének, ha papíron garanciát kapnának a kormánytól a közszféra bérének a mindenkori gazdasági teljesítményekhez való igazítására.

(...) A maitól sokkal világosabb, áttekinthetőbb béremelési rendszerre van szükség (...). A szakszervezetek cserébe az érdemi véleményezést ígérik, s azt, hogy nem vonulnak utcára. (...) Jól kitapintható az elkeseredettség, s ami nagyobb baj, jelen van a reménytelenség is. Ám a tárgyalás a fő eszköz, a sztrájkot csak végső esetben vetnék be. Április végére kapott "időpontot" a szakszervezet az egyeztetésre e zalai fórumtól is.

PETŐFI NÉPE

(2000. III. 17.)

Jogosan tiltakoztak

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa szerint törvényt sértettek azok az önkormányzatok, ahol késve fizették ki a közalkalmazottak január 1-jével megemelt bérét.

A Pedagógusok Szakszervezetének kecskeméti szervezete is törvényességi panasszal fordult Gönczöl Katalin országgyűlési biztoshoz. A helyi önkormányzat arra hivatkozott, hogy addig nem fizethet a fenntartó, amíg a képviselők nem szavazták meg a város idei költségvetését. (...) Jogos követeléseket a közalkalmazottak bírósági eljárás keretében érvényesíthetik. A Bács-Kiskun Megyei Közigazgatási Hivatal január elseje és a költségvetés megalkotása közötti időszakra egy átmeneti megoldást javasolt az önkormányzatnak: alkossanak rendeletet az átmeneti gazdálkodásról.

Válogatta: *Juhász Olga* sajtómenedzser

Gondunk és örömünk

Évről évre növekszik azoknak a kitüntetéseknek válfaja, amelyek hazánkban a kiemelkedő emberi munka elismeréséül szolgálnak - országos és helyi vonatkozásban egyaránt. Minap is - nemzeti ünnepünkön - a művészet, az irodalom, a tudomány mennyi jeles művelője került reflektorfénybe! Az ember szívesen tapsolt nekik.

Az ünnepi listákat olvasva azonban valamiről nem szabad megfeledkeznünk: a névtelenek, csak a maguk szűk körében ismertek mindennapi természetes helytállásáról. A mi hivatásunkat nézve például azokról, akik kis és nagy iskolában napról napra, fáradhatatlan türelemmel foglalkoznak a legkülönbözőbb hátrányokkal küszködő kicsikkel és nagyokkal, újra meg újra megbirkózva az alkalmi, gyakran meg sorozatos sikertelenség gondjával, és biztató örömmel hallva egy szépen elolvasott mondatot vagy a táblán látva egy sikeresen megoldott példát.

Jól eső élmény, ha a rádióban, tévében, újságban, folyóiratban vagy szülők beszélgetésében találkozunk velük, megismerjük munkájukat és kollegiális büszkeséggel gondolunk rájuk, a mi "hétköznapi hőseinkre". Naponta annyi panasz zúdul - időnként okkal, sokszor pedig indokolatlanul - az iskolára, így hát minden jó szó úgy hat, mint az ismert biztatás: "Fel a fejjel, tanár úr!"

A cigány tanulókért

Megkezdte munkáját az Országos Cigány Önkormányzat és az Oktatási Minisztérium közös oktatási munkabizottsága, amely a szakmai feladatok ellátására önálló munkatervet készít elő. A tárca - az önkormányzattal egyeztetve - több pályázatot is meghirdet a cigány fiatalok iskolai sikerességének érdekében.

A márciusi Mentor

Tavaszi vidám címodallal jelent meg a Mentor márciusi száma. Friss, színes a tartalom, számos hosszabb-rövidebb érdeklető írással és sok képpel. Elsőként a cigánygyerekek oktatásával foglalkozó cikket emeljük ki. Figyelemre számíthatnak a számítógép iskolai tárhódításáról, valamint a vállalkozásra nevelés hazai gyakorlatáról szóló tudósítások. A vezetőképzésről készített interjú is érdemes elolvasni. (A terjedelmesebb írások egyúttal az 1994 óta működő Soros Alapítvány közoktatási fejlesztési programjához kapcsolódnak.) A lap oldalain rendre megtaláljuk a magazin igényelte egyéb, alkalmi anyagokat.

A melléklet, a Támpont ezúttal főként a történelem, a magyar meg a közgazdaságtan tanárainak nyújt hasznos tájékoztatást, a tankönyvtermést mérlegre téve.

(A szerkesztőség címe: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Tel/fax: 352-7108.)

ÜDÜLÉSI TÁJÉKOZTATÓ

A korábbi gyakorlatnak megfelelően a PSZ központja sajtószervezési családós üdültetést idén is Balatonföldváron, Balatonalmádiban és Mátraszentlászlón szervez.

A **turnusok nyolcnaposak**, félpanziós ellátást biztosítanak. A balatonföldvári üdülőben a szobák fürdőszobásak, a másik két üdülőben csak hidegvizes mosdó található a szobákban. A fürdést a folyósón levő fürdőszoba, illetve a külön épületben levő zuhanyozó biztosítja. **A szobákat az első napon 12.00 h-tól lehet elfoglalni, és az utolsó nap 9.00 h-ig el kell hagyni.** Erre azért van szükség, mert folyamatos az üdülés igénybevétele.

A **turnusok időpontjai mindhárom üdülőben:** 1. turnus: VI. 29-től VII. 6-ig, 2. turnus: VII. 6-tól VII. 13-ig, 3. turnus: VII. 13-tól VII. 20-ig, 4. turnus: VII. 20-tól VII. 27-ig, 5. turnus: VII. 27-től VIII. 3-ig, 6. turnus: VIII. 3-tól VIII. 10-ig, 7. turnus: VIII. 10-től VIII. 17-ig, 8. turnus: VIII. 17-től VIII. 24-ig.

Turnusonként kiadható beutalók száma: Balatonföldváron 22 db 2/2-es (88 fő részére), Balatonalmádiban 15 db 2/1-es, 3 db 2/2-es (57 fő részére), Mátraszentlászlón 36 db ötszemélyes faház (180 fő részére).

A **beutalók árai:** BALATONFÖLDVÁRON: 1 fő részére: 16.800 Ft, 2 fő részére: 33.600 Ft, 3 fő részére: 50.400 Ft, 4 fő részére: a pótágy 12.600 Ft. Az idegenforgalmi adó felnőtteknek éjszakánként 300 Ft. BALATONALMÁDIBAN: 1 fő részére: 13.800 Ft, 2 fő részére: 27.600 Ft, 3 fő részére: 41.400 Ft, 4 fő részére: a pótágy 10.200 Ft. Az idegenforgalmi adó felnőtteknek éjszakánként 200 Ft. MÁTRASZENTLÁSZLÓN: 1 fő részére: 14.500 Ft, 2 fő részére: 29.000 Ft, 3 fő részére: 43.500 Ft, 4 fő részére: 58.000 Ft, 5 fő részére: 72.500 Ft. Az idegenforgalmi adó felnőtteknek 120 Ft éjszakánként.

Jelentkezni csak a PSZ területi (megyei, megyei jogú városi, fővárosi) irodáinál lehet. A befizetések is itt történnek.

Az összegyűjtött igényeket a területi irodáknak **legkésőbb május 10-ig** kell eljuttatni a PSZ Országos Irodájához.

Elő- és utószezonban üdülünk iskolás csoportokat is tudnak fogadni. Ilyen igény esetén kérjük, hogy az üdülővezetőkkel telefonon vagy írásban előzetesen egyeztessenek a jelentkezők.

Az üdülők címei és telefonszámai:

8623 Balatonföldvár, Báthory u. 40-42.	Telefon-szám: 84-340-224
8220 Balatonalmádi, Dózsa Gy. u. 13.	Telefon-szám: 88-438-518
3235 Mátraszentlászló, Kossuth u. 32.	Telefon-szám: 37-376-443

A felsoroltakon túl a PSZ területi és városi szervezetei az ország különböző helyein szerveznek üdülést. Ezekről az adott PSZ-irodától lehet tájékoztatást kérni.

Üdülési lehetőséget tudunk még ajánlani Sopronban, egy volt pedagógus házaspár ajánlata alapján, nyugodt, szép környezetben, családi háznál, elfogadható áron. Érdeklődni lehet: **Dr. Fülöp József**, 9400 Sopron, Hegyhát út 3, 99-314-415 telefonszámon.

A HUNGUEST Travel Nemzeti Üdülési és Utazási Iroda által kibocsátott, névreszóló üdülési csekket a sajtószervezési üdültetésnél nem lehet felhasználni.

Természetbeni juttatásként adómentes a munkáltatótól kapott üdülési csekk értékének 50%-a, de több kifizető esetében is legfeljebb évi 20 ezer forint erejéig kaphat hozzájárulást a munkavállaló. A területileg illetékes HUNGUEST Irodánál lehet az igénybevételt megszerezni.

Budapest, 2000. március 22.

Síkhegyi Magdolna
osztályvezető

Az oktatási ágazat nyugdíjpénztára az MKB NYUGDÍJPÉNZTÁR PEDAGÓGUS TAGOZATA

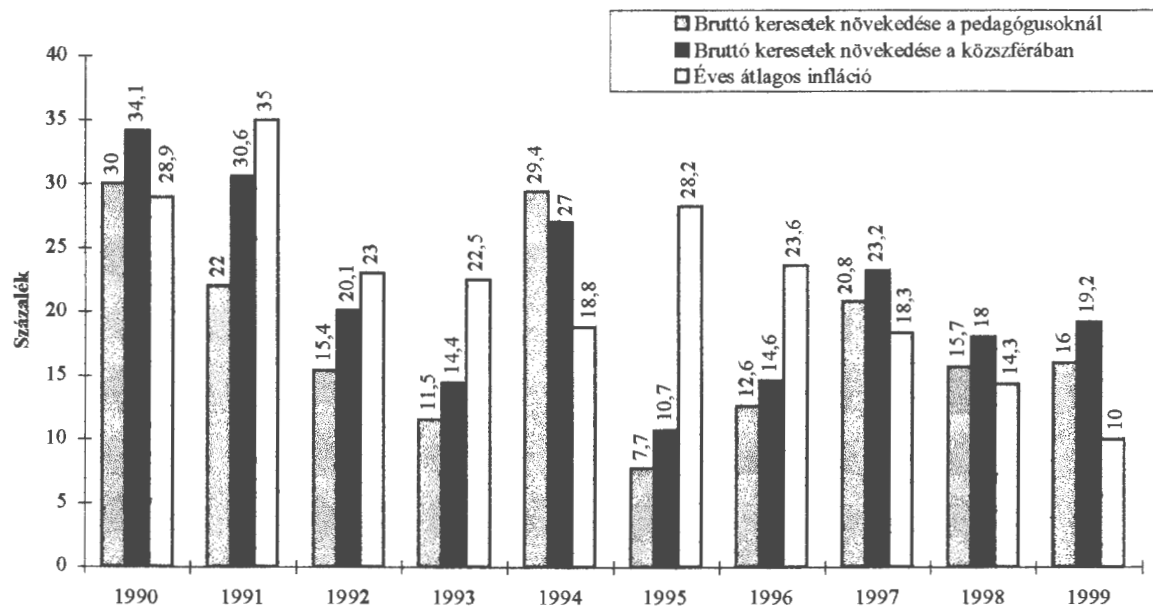
Használd ki az önkéntes kiegészítő nyugdíjbiztosítás előnyeit!

Részletes ismertető olvasható lapunk januári és a Mentor márciusi számában.

További információ: PSZ Országos Iroda (Horváth Erzsébet, T.: 322-8456).

Cím: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10.

A pedagógusok és a közsféra kereseteinek emelkedése, valamint az infláció alakulása (változás az előző évhez képest százalékban)

Forrás: KSH, PSZ

A közoktatás átlagbérei, infláció, reálbérindex (1990, 1999)

Intézménytípus, feladatkör	Bruttó átlagbér* Ft/hó		Bérnövekedés 1990=100%	Fogyasztói árindex (infláció) 1990=100%	Reálbérindex 1990=100%
	1990. január	1999. november			
Ovodapedagógusok	10378	61028	588,1	569,5 (háztartási energia, fűtés 1130,3)	103,2
Ált. isk. pedagógusok	12722	63627	500,1		87,8
Középfokú int. pedagógusok	15558	67777	435,6		76,5
Nem pedagógusok	7455	35808	480,3		84,3

Forrás: KSH, TAKISZ-ok, PSZ

* Az 1990. évi és az 1999. évi pedagógus- (közalkalmazotti) bérrendszer jelentősen különbözik egymástól. Az előbbi a jelenleginél kevésbé összetett volt. Az összehasonlíthatóság lehetőségét figyelembe véve az 1999. novemberi átlagbéradatok a besorolás szerinti alapilletményt (garantált illetmény az 1,19-es szakmai szorzóval), a további szakképesítés hasznosítása miatti illetményrészt, a kötelező óraszámemelés illetménykompenzációját, a Kjt. szerint kötelező és adható pótlékokat, valamint a kiemelt munkavégzésért járó keresetkiegészítést tartalmazzák, de nem ölelik fel a túlmunkával és más tevékenységgel összefüggő keresetelemeket.

Fogyasztói árindex: a reprezentánsok egyedi árindexeinek súlyozott átlaga. A reprezentáns fogalma a fogyasztásban fontos szerepet betöltő termékeket és szolgáltatásokat öleli fel.

A reálbérindex kiszámítása a bruttó átlagbérének a fogyasztói árnindexszel való összevetésével történik.

(A szöveges elemzést lásd a 13. oldalon.)